

Javno preduzeće Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Mostar
Public company Motorways in Federation of Bosnia and Herzegovina Ltd. Mostar

www.jpautoceste.ba
e-mail: info@jpautoceste.ba

Sjedište u Mostaru: Ul. Braće Fejića bb, 88000 Mostar, Tel.: +387 36 512 300 Fax: +387 36 512 301
Ured u Sarajevu: Ul. Dubrovačka 6, 71000 Sarajevo, Tel.: +387 33277 900 Fax: +387 33 277 901

**IZVJEŠTAJ
O REALIZACIJI PLANA POSLOVANJA
JP AUTOCESTE FBiH D.O.O. MOSTAR
ZA 2012. GODINU**

Mart 2013. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. OSNOVNE INFORMACIJE O JP AUTOCESTE FBIH.....	4
2.1. Upravljanje i djelatnost.....	4
2.2. Osnovni ciljevi poslovanja.....	5
2.3. Finansiranje Javnog preduzeća.....	6
3. REALIZACIJA PLANA POSLOVANJA ZA 2012. GODINU.....	6
3.1. Eksproprijacija.....	7
3.2. Projektovanje i građenje.....	9
3.3. Upravljanje i održavanje.....	16
3.4. Aktivnosti u vezi sa IT.....	22
3.5. Javne nabavke.....	24
3.6. Prihodi, troškovi poslovanja i finansijski rezultat.....	27
4. SREDSTVA I IZVORI SREDSTAVA.....	31
5. UPOŠLJAVANJE I POSLOVI ZASTUPANJA.....	34
6. AKTIVNOSTI NA RAZVOJU PREDUZEĆA I POVEĆANJU KVALITETA POSLOVANJA.....	35
7. CILJEVI I POLITIKE UPRAVLJANJA FINANSIJSKIM RIZICIMA.....	36

1. UVOD

Javno preduzeće Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Mostar (u dalnjem tekstu: JP Autoceste) osnovano je Zakonom o cestama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 12/10 i 16/10) i Odlukom o statusnim pitanjima Javnog preduzeća Autoceste FBiH (Odluka V br. 593/10 od 1.07.2010. godine). JP Autoceste FBiH registrirano je na sudu u Mostaru 28.10.2010. godine, a počev od 01.01.2011. godine preuzeo je svu imovinu, obaveze i nadležnosti od Federalne direkcije za izgradnju upravljanje i održavanje autocesta. Nadležnosti i djelokrug poslovanja preduzeća definirani su Zakonom o cestama FBiH, Zakonom o autocesti na Koridoru Vc ("Službene novine FBiH" broj: 8/13), Zakonom o privrednim društvima ("Službene novine FBiH", broj 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, 84/08, 88/08 i 7/09) i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH ("Službene novine FBiH" broj: 8/05, 81/8, 22/09 i 109/12).

Na osnovu prethodno navedenih zakonskih propisa, JP Autoceste postalo je nosilac i implementator realizacije vrlo složenog i važnog projekta izgradnje dijela međunarodnog autoputa Koridora Vc koji povezuje Istočnu i Srednju Evropu s Mediteranskom obalom. Dužina Koridora Vc kroz Bosnu i Hercegovinu je cca 335 km, od toga 285 km prolazi kroz Federaciju BiH što je u nadležnosti JP Autoceste FBiH. Pored izgradnje dijela Koridora Vc u planu je izgradnja autoceste na relaciji Orašje – Tuzla – Žepče gdje se će spojiti sa Koridorom Vc, te mreže brzih cesta koje će osigurati unutrašnju povezanost svih regija u BiH i pristup Koridoru Vc.

Projekat izgradnje mreže autocesta i brzih cesta je od velike važnosti za razvoj privrede u BiH – dugoročno znači bolju infrastrukturnu povezanost i veću konkurenčnost privrede, a kratkoročno zapošljavanje na izgradnji prometnice i pratećih objekata, priliv kapitala kroz relativno povoljan međunarodni kredit te rast prihoda. S toga za realizaciju projekta vlada veliki interes javnosti, medija i organa državne uprave.

Izgradnja mreže autocesta i brzih cesta te upravljanje istim nakon izgradnje je osnovni zadatak JP Autoceste FBiH. Postepenom realizacijom izgradnje pojedinih poddionica stvara se potreba za povećanjem broja uposlenih, nabavke stalnih sredstava potrebnih za njeno funkcioniranje i unutrašnjim razvojem kompanije u tehnološkom pogledu.

2. OSNOVNE INFORMACIJE O JP AUTOCESTE FBiH

2.1. Upravljanje i djelatnost

U skladu sa članom 15. Zakona o cestama Federacije BiH, osnivač JP Autoceste FBiH je Vlada FBiH. Kao osnivač Vlada FBiH u skladu sa zakonom imenuje i razrješava Nadzorni odbor. U periodu od 10.01.2012. godine do 29. 08. 2012. godine imenovana su tri privremena Nadzorna odbora, a nakon isteka mandata privremenom Nadzornom odboru 29.08.2012. godine, Vlada FBiH nije imenovala Nadzorni odbor, o čemu je u više navrata informirano Ministarstvo prometa i komunikacija FBiH. U slučajevima kada je bila potrebna saglasnost Nadzornog odbora definirano Statutom JP Autoceste FBiH, saglasnost je davala Skupština JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar. Tako je Skupština davala saglasnost na potpisivanje aneksa ugovora čija je vrijednost bila veća od 1/3 knjigovodstvene vrijednosti imovine društva, a u pojedinim slučajevima i kada je taj iznos bio manji od 1/3, u vrijeme kada Nadzorni odbor JP Autoceste nije bio imenovan.

Uprava organizira rad i rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja JP Autoceste i odgovara za zakonitost poslovanja. Upravu čine direktor i četiri izvršna direktora i to:

- izvršni direktor za opće, kadrovske i pravne poslove
- izvršni direktor za ekonomsko - finansijske poslove
- izvršni direktor za upravljanje i održavanje
- izvršni direktor za projektovanje i izgradnju

Odbor za reviziju JP Autoceste nije imenovan u 2012. godini. Konkursna procedura je provedena i Nadzorni odbor JP Autoceste predložio je članove Odbora za reviziju Vladi FBiH. Iako je Vlada FBiH razmatrala prijedlog Odluke o imenovanju članova Odbora za reviziju, do njihovog imenovanja nije došlo jer Vlada FBiH nije dala saglasnost na imenovanje istih.

Djelatnost JP Autoceste je utvrđena članom 16. Zakona o cestama u FBiH, odnosno članom 5. Statuta kao i poslovi i zadaci u vezi s autocestama i brzim cestama u Federaciji BiH i to:

- priprema dugoročnih, srednjoročnih i godišnjih planova i programa razvoja, održavanja, zaštite, rekonstrukcije, izgradnje, obnove cesta i objekata na cestama kao i izveštaja o realizaciji tih planova i programa;
- poslovi održavanja i zaštite;
- investitorski poslovi za studije i projekte, obnovu, izgradnju, rekonstrukciju i održavanje na cestama i objektima;
- predlaganje finansijskih planova i unapređenja načina ubiranja sredstava za potrebe cesta;
- vođenje evidencije (baze podataka) cesta, objekata, prometne signalizacije i opreme na cestama i katastra cestovnog zemljišnog pojasa;
- ustupanje radova na rekonstrukciji, izgradnji, obnovi i održavanju cesta;
- priprema i praćenje realizacije programa mjera i aktivnosti za unapređenje sigurnosti prometa na cestama kojim upravlja;
- priprema podloga za dodjelu koncesija i osiguranje stručno-tehničkog nadzora;
- organizacija sistema naplate cestarine;
- prikupljanje podataka i obaveštavanje javnosti o stanju cesta i načinu odvijanja prometa;
- poduzimanje potrebnih mjera za očuvanje i zaštitu okoliša;
- organiziranje i pružanje usluga korisnicima autocesta i brzih cesta;
- ostale djelatnosti sadržane u aktu o osnivanju JP Autocesta.

2.2. Osnovni ciljevi poslovanja

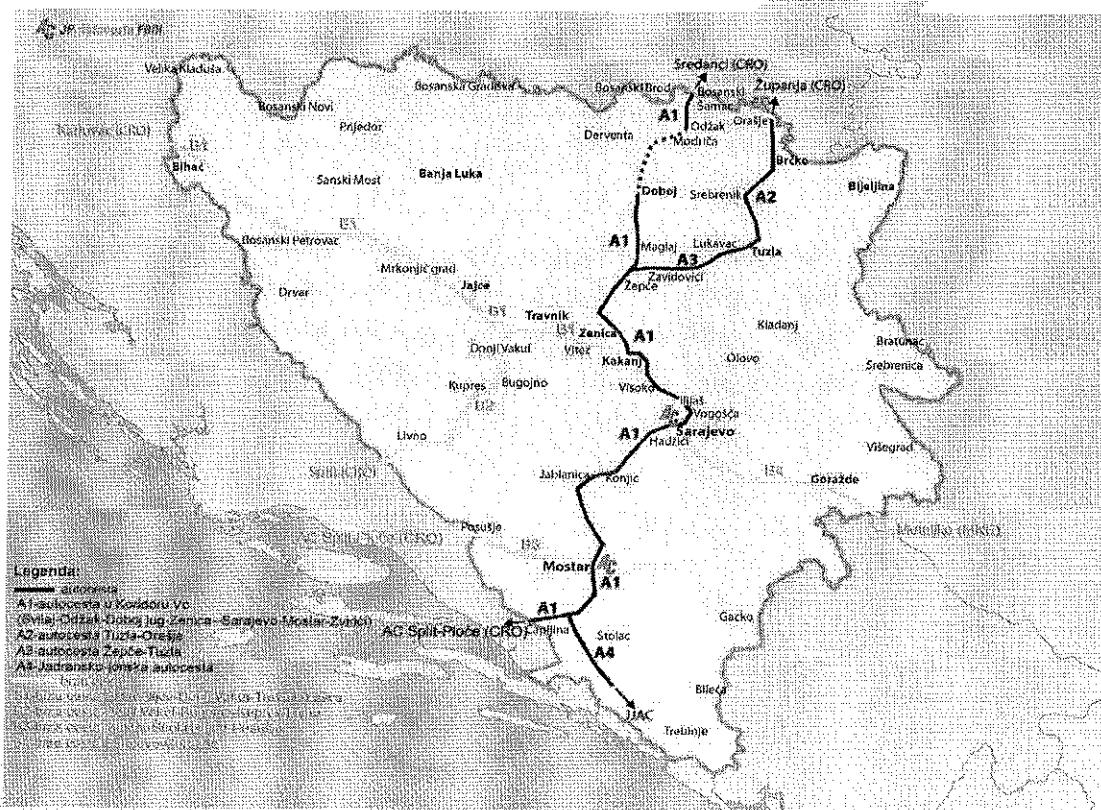
Osnovni zadatak JP Autocesta je izgradnja Koridora Vc. Na teritoriji Bosne i Hercegovine nalazi se najduži dio Koridora Vc. Izgradnjom autoceste Koridora Vc unapređuje se povezivanje BiH sa susjednim zemljama i unapređuje potencijal za privredni razvoj, a očekuje se bolja integracija BiH sa evropskim ekonomskim i socijalnim strukturama.

Koridor Vc u BiH uključuje četiri glavne dionice (nazvani lotovima) i to:

- Lot 1. Svilaj na rijeci Savi – Doboј Jug
- Lot 2. Doboј Jug – Sarajevo Jug (Tarčin)
- Lot 3. Sarajevo Jug (Tarčin) – Mostar Sjever
- Lot 4. Mostar Sjever – Bijača na južnoj granici sa Hrvatskom

Pored izgradnje Koridora Vc koji prolazi kroz Federaciju BiH, JP Autoceste planiraju izgradnju autoceste Žepče – Tuzla – Brčko – Orašje te brze ceste što predstavlja osnov za povezivanje FBiH u regionalne i međunarodne saobraćajne tokove savremenim prometnicama.

Pregled trase Koridora Vc i brzih cesta prikazan je na sljedećoj slici:

Slika 1. Pregled trase Koridora Vc i brzih cesta u Federaciji BiH

Vizija

Stvoriti cestovnu infrastrukturu najvišeg ranga, ekvivalentnu najsavremenijim saobraćajnicama u svijetu.

Misija

Gradimo, upravljamo i održavamo cestovnu infrastrukturu najvišeg ranga, društveno odgovorno djelujući sa posebnim fokusom na usklađenost sa okolišem i sa sigurnošću prometa.

Strategija

U skladu sa Zakonom o cestama FBiH, Strategiju razvoja autocesta, brzih i magistralnih cesta donosi Parlament FBiH na period od 10 godine, na prijedlog Vlade FBiH, a u skladu sa Strategijom saobraćajnog razvoja BiH. Iako je prijedlog Strategije upućen od strane Vlade FBiH, te je isti Parlament razmatrao i vratio na doradu – dopunu početkom 2012. godine, ista do danas nije usvojena. U skladu sa prethodno navedenom Strategijom, Vlada FBiH, uz suglasnost Parlamenta, donosi Srednjoročni program održavanja i zaštite kao i program rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta.

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, JP Autoceste je svoju strategiju poslovanja usmjerilo ka ostvarenju osnovnih ciljeva poslovanja – izgradnju autoceste i brzih cesta kao i efikasno upravljanje i održavanje izgrađenih dionica autoceste – kroz dobru koordinaciju i organizaciju poslovanja, kvalitetan informacioni sistem i osiguranje izvora finansiranja.

2.3. Finansiranje Javnog preduzeća

U skladu sa Zakonom o cestama FBiH, finansijska sredstva za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju osiguravaju se iz:

- javnih prihoda
- kredita
- donacija (grantova)

Javni prihodi koji se usmjeravaju u korist JP Autocete i evidentiraju se kao prihodi preduzeća su:

1. Prihodi od akcize na gorivo
2. Prihodi od korištenja autoceste (cestarina)
3. Prihodi od korištenja cestovnog zemljišta

Za finansiranje iz kredita za sada su otvorene sljedeće linije finansiranja:

- Kredit Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u vrijednosti 180.000.000 eura predviđen je za finasiranje četiri poddionice u ukupnoj dužini 67 km: Gorica-Bilješevo, Suhodol – Tarčin, Zvirovići-Kravice i Kravice-Bijača;
- Kredit Evropske investicijske banke (EIB) u vrijednosti 75.000.000 eura: za poddionice Drivuša-Gorica, Bilješevo-Kakanj;
- Kredit Evropske investicijske banke (EIB) u vrijednosti od 166.000.000 eura: za poddionice Vlakovo – Lepenica, Lepenica-Suhodol i dionicu Svilaj – Odžak;
- Kredit Kuvajtskog fonda za arapski ekonomski razvoj u vrijednosti od 10.500.000. K.D.: za poddionicu Drivuša – Klopče.

3. REALIZACIJA PLANA POSLOVANJA ZA 2012. GODINU

Tokom 2012. godine intezivirani su radovi na izgradnji autoceste te su uz postojeća četiri gradilišta: Bilješevo – Kakanj, Gorica – Bilješevo, Drivuša – Gorica i Kravice – Bijača, otvorena četiri nova gradilišta: Suhodol – Tarčin, Lepenica – Suhodol, Vlakovo – Lepenica i Zvirovići – Kravice.

Početkom 2012. godine bilo je izgrađeno 47 km autoceste, dok je dodatnih 46 km u izgradnji i završetak istih očekuje se u 2014. godini.

U nastavku je realizacija najznačajnijih aktivnosti u odnosu na Plan poslovanja za 2012. godinu koje su realizirane putem sektora i službi.

3.1. Eksproprijacija

Za potrebe realizacije projekata izgradnje autoceste za koje je Vlada FBiH utvrdila opći interes, zatim objekata na autocesti, objekata za potrebe upravljanja i održavanja autoceste kao i za ostale objekte, vrši se otkup zemljišta u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji FBiH i Zakonom o autocesti na Koridoru Vc FBiH.

Red. br.	Naziv investicije	Planirano	Utrošeno/Ostvareno			% realizacije (6:3)
			Zemljište	Ostalo	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Nabavka zemljišta za dionicu Kakanj – Drivuša (Koridor Vc)	1.000.000	368.812	21.807	390.619	39,06
2.	Nabavka zemljišta i ishodovanje saglasnosti za dionicu Vlakovo – Lepenica (Koridor Vc)	6.500.000	6.113.289	49.593	6.162.882	94,81
3.	Nabavka zemljišta za dionicu Lepenica – Tarčin (Koridor Vc)	2.000.000	3.100.186	128.614	3.228.700	161,44
4.	Nabavka zemljišta i ishodovanje saglasnosti za dionicu Svilaj – Odžak (Koridor Vc)	14.000.000	6.205.859	398.293	6.604.152	47,17
5.	Nabavka zemljišta za dionicu Zvirovići – Bijaca (Koridor Vc)	1.500.000	144.654	3.7245	148.379	9,89
6.	Nabavka zemljišta i ishodovanje saglasnosti za dionicu Drivuša – Donja Gračanica (Koridor Vc) dužina 7,5 km	17.050.000	3.710.752	60.506	3.771.258	22,12
7.	Nabavka zemljišta za industrijsku petlju TE Kakanj	1.000.000	--	--	--	0,00
8.	Nabavka zemljišta za bočno naplatno mjesto Kakanj	1.000.000	6.328	16.737	23.065	2,31
9.	Nabavka zemljišta za odmorišta i uslužne objekte na autocesti	1.500.000	--	--	--	--
10.	Otkup zemljišta po rješenju nadležnog suda za predmete za koje se vode sporovi za dionice koje su izgrađene ili su u izgradnji	3.000.000	332.044	--	332.044	11,07
11.	Naknade za eksproprijaciju nekretnina u vanparničnom postupku i sudski predmeti za naknadu štete u parničnom postupku	2.000.000	742.567	--	742.567	37,13
12.	Otkup zemljišta u fazi izgradnje po osnovu izmjena u toku izgradnje, grešaka u katastarskim planovima ili elaboratima i drugo	1.500.000	--	--	--	--
13.	Izrada elaborata eksproprijacije, cijepanje parcela i drugi troškovi u vezi sa nabavkom ili otkupom zemljišta	1.000.000	--	--	--	--
14.	Sarajevska zaobilaznica Lot 3	20.000.000	11.660.689	75.522	11.736.211	58,68
15.	Nabavka zemljišta i ishodovanje saglasnosti za	4.100.000	674.754,40	611.944	1.286.699	31,38

	dionicu Tarčin – Konjic					
16.	Ostali nepredviđeni troškovi	1.000.000	56.825	--	56.825	5,68
	Ukupno:	78.150.000	33.116.759	1.366.641	34.483.400	44,12

Pojašnjenja realizacije aktivnost:

1. Navedena sredstva bila su planirana za eksproprijaciju, odnosno otkup zemljišta u slučaju eventualne izmjene ili dopune elaborata eksproprijacije koje mogu nastati tokom izvođenja radova, a što je čest slučaj u praksi.
2. Na navedenoj dionici bio je veoma složen proces eksproprijacije iz razloga velikog broja stambenih objekata te činjenice da je 40-ak stambenih objekata bilo sagrađeno bespravno, a uglavnom se radilo o populaciji raseljenih lica i veoma ugroženoj kategoriji stanovništva. Usvajanjem izmjena i dopuna Zakona o eksproprijaciji Federacije Bosne i Hercegovine („Sl. novine FBiH“ br. 25/12) kojim je definirano da za bespravno izgrađene stambene objekte na trasi autoceste na Koridoru Vc, koji su izgrađeni do 31.12.2010. godine, graditelju pripada pravo na naknadu u visini građevinske vrijednosti tog objekta uz uslov da je u bespravno izgrađenom objektu na dan 31.12.2010. godine imao prijavljeno prebivalište, odnosno boravište. Aktivnosti u vezi sa nabavkom zemljišta i pribavljanje saglasnosti za dionicu Vlakovo – Lepenica realizirane su u okviru planiranih sredstava, s obzirom da je usvajanjem navedenog zakona riješen problem bespravno izgrađenih stambenih objekata čime je proces eksproprijacije vidno ubrzan.
3. Značajnije povećanje sredstava za nabavku zemljišta na dionici Lepenica – Tarčin u odnosu na planirani iznos posljedica je izmjena i dopuna elaborata eksproprijacije nekretnina iz razloga manjkavosti projektne dokumentacije što je rezultiralo dodatnom eksproprijacijom za izmještanje cjevodovoda za napajanje tunela Gaj, tunela Suhodol i tunela Tulica, zatim preprojektovanja petlje i drugo.
4. U 2012. godini za nabavku zemljišta na dionici Svilaj – Odžak planirana su sredstva za kompletnu dionicu sa uključenim saglasnostima i 25 stambenih objekata. Preprojektovanjem trase i izmjenom elaborata eksproprijacije nekretnina odustalo se od otkupa 25 stambena objekata. Kao posljedica navedenog, realizacija aktivnosti je bila značajno manja u odnosu na plan.
5. Za nabavku zemljišta na dionici Žvirovići – Bijača planirana su sredstva radi eventualne dodatne eksproprijacije tokom izvođenja radova na trasi autoputa. S obzirom da nije bilo većih dodatnih izmjena elaborata eksproprijacije, realizacija je bila značajno manja u odnosu na planirana sredstva.
6. Sredstva su planirana za cijelu dionicu Drivuša – Donja Gračanica u dužini od 7,5 km sa svim saglasnostima. Eksproprijacija nekretnina na navedenoj dionici je u toku, ekspropriira se veliki broj stambenih objekata (oko 50), a veliki broj predmeta je u sudskom postupku i njihovo rješavanje očekuje se tokom 2013. godine.
7. Nabavka zemljišta za industrijsku petlju nije realizirana, s obzirom na to da nije završeno projektovanje, te da elaborati o eksproprijaciji nekretnina nisu dostavljeni.
8. Preprojektovanjem bočnog naplatnog mjesta Kakanj smanjen je broj parcela koje treba ekspropriirati tako da je utrošen samo neznatan dio sredstava.
9. U vezi sa realizacijom nabavke zemljišta za odmorišta i uslužne objekte na autocesti, Vlada FBiH je tek u januaru 2013. godine donijela Odluku o utvrđivanju javnog interesa pa se

planirane aktivnosti nisu realizirane u 2012. godini. Početkom 2013. godine otpočele su aktivnosti u vezi sa eksproprijacijom.

10. S obzirom da se većina predmeta rješava pred nadležnim sudovima, a sudski postupci traju i po nekoliko godina, ne mogu se pouzdano utvrditi rokovi završetka sporova.
11. Kao i u prethodnoj tački.
12. Otkup zemljišta u fazi izgradnje po osnovu izmjena u toku izgradnje, grešaka u katastarskim planovima, nije mogao biti vođen posebno s obzirom da se iskazivao uz svaku dionicu pojedinačno.
13. Izrada elaborata eksproprijacije, cijepanje parcela i drugi troškovi u vezi sa nabavkom zemljišta, također, su prikazani u okviru svake dionice, odnosno poddionice posebno.
14. Eksproprijacija je u toku na Sarajevskoj zaobilaznici. Poznata je činjenica da je Sarajevska obilaznica preuzeta od JP Ceste FBiH, na osnovu odluke Vlade FBiH iz razloga kako dugog vođenja iste od strane JP Ceste FBiH i nemogućnosti rješavanja imovinsko-pravnih odnosa. U toku je realizacija planiranih sredstava na ovoj dionici koja je izuzetno zahtjevna i teška: radi se o velikom broju stambenih objekata i pomoćnih objekata, zatim o napuštenim objektima čiji su se vlasnici raselili ili emigrirali, a prisutna je i nemogućnost postizanja sporazuma pred nadležnim organom sa pojednimi vlasnicima stambenih i poslovnih objekata sa kojima se još uvijek pregovara (Dayton, Dallas, Sarajevska pivara i dr.). Također, veliki problem u poduzimanju aktivnosti oko eksproprijacije navedene obilaznice je i preprojektovanje dijela trase na Lot 3B za koji elaborat u eksproprijaciji još uvijek nije dostavljen.
15. Planirana realizacija sredstava za eksproprijaciju nekretnina na dionici Tarčin – Konjic praćena je nizom problema, a kao najveći problem ističemo nepostojanja zakonske regulative (zakon o šumama) koji je osnov za dobijanje saglasnosti za prenamjenu šumskog zemljišta u građevinsko što je jedan od bitnih uslova za podnošenje zahtjeva za urbanističku saglasnost nadležnoj instituciji. U cilju prevazilaženja navedenog problema, Vlada FBiH je donijela Odluku V. broj 1595/12 od 11.12.2012. godine o načinu pretvaranja šumskog zemljišta u građevinsko do donošenja zakonske regulative. Međutim, Hercegovačko-neretvanski kanton ne prihvata način rješavanja navedenog problema putem spomenute odluke tako da još uvijek saglasnost nadležnog kantona nismo dobili. Ujedno je to bilo razlog da je Uprava obustavila kompletan postupak eksproprijacije. Evidentan problem na navedenoj dionici je i manjkavost dostavljenog idejnog projekta na temelju kojeg je dostavljen prvični elaborat o eksproprijaciji. Navedenim glavnim idejnim projektom nije bilo obuhvaćeno projektovanje pristupnih puteva. Nakon dostavljenog glavnog projekta, pojavio se veliki broj izmjena i dopuna kao i parcela koje treba dodatno ekspropriirati.
16. Ostali nepredviđeni troškovi odnosili su se na nabavku zemljišta za dionice koje nisu bile obuhvaćene Planom poslovanja za 2012. godinu, a odnose se na nabavku zemljišta i druge zavisne troškove s tim u vezi nastale po osnovu sudskih presuda i to za dionice koje su već puštene u promet. Sredstva su utrošena za dionicu Visoko – Dobrinje u iznosu 6.883 KM, zatim za dionicu Dobrinje – Kakanj u iznosu 14.744 KM, za naplatno mjesto Visoko iznos od 32.858 KM i elaborat o eksproprijaciji za dionicu Jošanica – Podlugovi u iznosu 2.340 KM.

3.2. Projektovanje i građenje

Najznačajnije poslovne aktivnosti koje su se odvijale u okviru Sektora za projektovanje i građenje, bile su aktivnosti u vezi sa projektovanjem, izgradnjom i nadzorom nad izgradnjom autoceste na Koridoru Vc.

Projektovanje

Projekti koji se finansiraju iz vlastitih prihoda:

Red. br.	Naziv investicije	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4:3x100)
1	2	3	4	5
1.	Izrada glavnog projekta Orašje – Tuzla, dionica Orašje – Brčko (LOT 1) od stacionaže 2+310 - 18+500	3.510.000	-	-
2.	Revizija projektne dokumentacije za autocestu Orašje – Tuzla, dionica Orašje – Brčko (LOT 1) od stacionaže 2+310 - 18+500	245.700	-	-
3.	Izrada studije izvodljivosti i idejnog projekta autoceste Tuzla – Žepče (spoj na Koridor Vc)	4.095.000	-	-
4.	Revizija projektne dokumentacije autoceste Tuzla – Žepče (spoj na Koridor Vc)	175.500	-	-
5.	Izrada glavnog projekta autoceste Tarčin – Konjic, od petlje Tarčin do stacionaže 10+100	4.431.903	4.280.258	96,58
6.	Izrada glavnog projekta autoceste Tarčin – Konjic, od stacionaže 10+100 do petlje Konjic	5.159.568	4.196.772	81,34
7.	Izrada idejnog i glavnog projekta Lašva – Nević Polje	4.551.591	674.289	14,81
8.	Izrada glavnog projekta autoceste Banlozi – Žepče, L=27km	5.265.000	-	-
9.	Izrada idejnog i glavnog projekta autoceste Nević Polje – Donji Vakuf L=31km	2.223.000	-	-
10.	Ostali projekti, studije, elaborati kao i elaborati za potrebe pribavljanja potrebnih saglasnosti	819.000	249.577	30,47
11.	Nadzor nad izvođenjem radova koji se finansiraju iz vlastitih sredstava	351.000	-	-
12.	Revizija projektne dokumentacije za ranije izrađene projekte	292.500	-	-
13.	Projekti, studije i elaborati za potrebe pribavljanja potrebnih saglasnosti za LOT 3 Sarajevske zaobilaznice	351.000	318.237	90,67
14.	Ostali nepredviđeni projekti za izgradnju	351.000	265.262	75,57
Ukupno:		31.821.762	9.984.396	31,38

Pojašnjenja realizacije aktivnosti:

1. Za izradu glavnog projekta Orašje – Tuzla, dionica Orašje – Brčko od stacionaže 2+310 – 18+500 pokrenuta je tenderska procedura još u oktobru 2011. godine. Firma IG Banja Luka uložila je prigovor na tendersku dokumentaciju u dijelu koji se odnosi na tehničke kriterije. Prigovor je od strane JP Autoceste odbijen kao neosnovan, nakon čega ponuđač IG Banja Luka podnosi žalbu. Ured za razmatranje žalbi usvojio je žalbu ponuđača i naložio poništenje tendera. Novi tender pokrenut je u aprilu 2012. godine. Nakon otvaranja ponuda konstatirano je da nijedna od pristiglih ponuda ne zadovoljava kvalifikacione kriterije. Nakon toga Uprava JP Autoceste odlučila je da ne objavljuje novi tender.
2. Nakon odustajanja od izrade glavnog projekta autoceste Orašje – Tuzla, dionica Orašje – Brčko, odustalo se i od planom predviđene aktivnosti na reviziji projektne dokumentacije za autocestu Orašje – Tuzla, dionica Orašje – Brčko (LOT 1) od stacionaže 2+310 - 18+500.
3. Polovinom juna 2012. godine pokrenuta je tenderska procedura za izradu studije izvodljivosti i idejnog projekta autoceste Tuzla – Žepče. Nakon evaluacije pristiglih ponuda, donesena je Odluka o dodjeli Ugovora, na koju je firma IG Banja Luka uložila žalbu. Ured za razmatranje žalbi je svojim

rješenjem odbio žalbu IG Banja Luka, te je postupak nastavljen i krajem godine (26.12.2012. godine). Ugovor je dodijeljen IPSA Institutu d.o.o. Sarajevo. Samim tim nije došlo do planom predviđene realizacije.

4. Revizija projektne dokumentacije autoceste Tuzla – Žepče (spoj na Koridoru Vc) nije izvršena u 2012. godini zbog navedenog razloga pod tačkom 3.
5. Izrada glavnog projekta autoceste Tarčin – Konjic, od petlje Tarčin do stacionaže 10+100 (mjesto Zukići) je u završnoj fazi. Ugovorom predviđeni završetak usluga projektovanja je bio krajem oktobra 2012. godine, ali je od projektanata zatraženo da već izrađene projekte prilagode Setu uputa za projektovanje i građenje, te je potpisani aneks Ugovora sa novim rokom završetka radova. Vrijednost radova ostala je u okviru ugovorene sume, samo se prolongiralo vrijeme završetka izrade projekta za mart 2013. godine.
6. Izrada glavnog projekta autoceste Tarčin – Konjic, od stacionaže 10+100 do petlje Konjic je, također, u završnoj fazi. Ugovorom predviđeni završetak usluga projektovanja je bio krajem oktobra 2012. godine, ali je od projektanata zatraženo da već izrađene projekte prilagode Setu uputa za projektovanje i građenje, te je potpisani aneks Ugovora sa novim rokom završetka radova. Vrijednost radova ostala je u okviru ugovorene sume, samo se prolongiralo vrijeme završetka izrade projekta za mart 2013. godine.
7. Izrada idejnog i glavnog projekta brze ceste Lašva – Nević Polje je u 2012. godini bila zaustavljena na nekoliko mjeseci. Razlog za privremeno obustavljanje projektovanja bili su stalne opstrukcije lokalnih zajednica općina Vitez i Busovača, kao i zbog postojanja kolizija sa projektima izgradnje mini hidroelektrane Merdani na rijeci Lašvi te rješavanje kolizije sa regionalnim cjevovodom Plava voda. Približavanjem stavova sa lokalnim zajednicama i uspješnim rješavanjem gore navedenih kolizija otklonjeni su problemi te je nastavljeno sa izradom projekata. Kao i u prethodnim slučajevima, od projektanata je zatraženo da već izrađene projekte prilagode Setu uputa za projektovanje i građenje. Potpisani je aneks Ugovora sa novim rokom završetka radova. Vrijednost radova ostala je u okviru ugovorene sume, samo se prolongiralo vrijeme završetka izrade projekta za mart 2013. godine.
8. Trasa autoceste na dionici Žepče – Banlozi (Zenica sjever) u dužini od L=26,85 km položena je uglavnom dolinom rijeke Bosne. Dionica je podijeljena je na dvije poddionice: Žepče – Poprikuše L = 8,06 km i Poprikuše – Banlozi L= 18,79 km. S obzirom da su sredstva za finansiranje ovog projekta obezbjeđena iz sredstava Fonda IPA 2011. godine, odustalo se od realizacije ovog projekta iz vlastitih sredstava te je isti planiran u 2013. godini.
9. Kao nastavak aktivnosti na dionici brze ceste Lašva – Nević Polje za 2012. godinu predviđena je izrada idejnog projekta, potrebnih studija i glavnog projekta autoceste Nević Polje – Donji Vakuf u dužini L=31km. Nakon rješavanja većine problema sa prethodne dionice brze ceste, pristupilo se pripremi izrade projektnih zadataka i tenderske dokumentacije za ovaj projekat. Krajem 2012. godine pokrenuta je tenderska procedura. U januaru 2013. godine firma IG Banja Luka podnijela je žalbu na tendersku dokumentaciju, da bi je 29.01.2013. godine povukla. Početkom marta 2013. godine stigao je i zvanični dopis Ureda za razmatranje žalbi da je žalba IG Banja Luka povučen te je proces evaluacije nastavljen. I na ovoj dionici su mogući problemi i zastoje u realizaciji jer je potrebno dodatno usaglašavanje sa Općinom Travnik i prostornim planom Federacije BiH.
10. Planom poslovanja za 2012. godinu bilo je predviđeno više sredstava za ostale projekte nego što je bilo potrebno. Sredstva su utrošena na doradu glavnog projekta bočno naplatno mjesto Kakanj, glavni projekat industrijske petlje Čatići, doprojektovanje lokalnih cesta, plan upravljanja otpadom na dionici Svilaj – Odžak, ovjeru projektne dokumentacije sa aspekta zaštite od požara i zaštite na radu te prikupljanje saglasnosti za dionicu Banlozi – Donja Gračanica. COKP Sarajevo (predviđen Idejnim projektom, ali nije isprojektovan u sklopu Sarajevske zaobilaznice).
11. U 2012. godini nije bilo radova za koje bi bio potreban nadzor nad izvođenjem radova koji se finansiraju iz vlastitih sredstava.
12. U 2012. godini nije bilo preuzimanja dokumentacije za koju bi bilo potrebno izvršiti dodatnu (naknadnu) reviziju te nije ni bilo realizacije.
13. U toku preuzimanja dokumentacije za Sarajevsku zaobilaznicu utvrđene su brojne manjkavosti i neusaglašenosti sa važećim zakonima, te nepostojanje pojedinih projekata zbog kojih se nije mogla

pribaviti građevinska dozvola niti raspisati tender za izvođenje radova. Vrijednost pribavljanja neophodne dokumentacije je ipak bila nešto manja od planom predviđene.

14. Ostali nepredviđeni projekti izgradnje planirani su za projektovanje izmještanja pojedinih saobraćajnica lokalnog karaktera, nepredviđene projekte – klizišta, novi lokalni putevi itd. Projektovani su regionalni putevi: regionalna cesta R423 i R424 u Ljubuškom, regionalna cesta R445 u Kakanju, zatim projekti izmještanja lokalnih puteva i priključenja instalacija u procesu izgradnje na dionicama Vlakovo – Lepenica i Lepenica – Tarčin.

Napomena: Prilikom pripreme projekata za izgradnju, same izgradnje i kasnijeg održavanja utvrđeno je da su pojedini objekti, dijelovi objekata i neki elementi (signalizacija, zaštitne ograde, odbojne ograde, separatori, prelazne naprave na objektima, itd.) na različitim dionicama (poddionicama) različito projektovani. Ta činjenica najviše je vidljiva kod kasnijeg održavanja gdje se Sektor upravljanja i održavanja suočava sa problemima održavanja puno različitih sistema sa istom funkcijom. Zbog svega gore navedenog, napravljen je tim stručnjaka iz Sektora projektovanja i građenje i Sektora upravljanja i održavanja kako bi riješio navedeni problem, tj. što je više moguće unificirao sisteme iste funkcije na svim dionicama autoceste te sačinio ove upute za projektante, nadzorne timove i izvođače. Kod analize navednog problema, stručni tim vodio je računa da se primjenjuju najnoviji i u svijetu prihvaćeni standardi koji regulišu predmetne oblasti. Također, su korištena iskustva sa dosadašnjih projekata, pozitivna inžinjerska praksa kao i projektna rješenja na svim izgrađenim i projektima koji su u izgradnji. Temeljem svega navedenog, sačinjen je **Set uputa za projektovanje i građenje** koji je usvojila Uprava JP Autoceste na sjednici održanoj 07.09.2012. godine. Isti se od dana stupanja na snagu primjenjuje na svim ugovorima za projektovanje i građenje.

Građenje

U nastavku se daje pregled poddionica čija je izgradnja u toku, a započeta je u 2010. i 2011. godini kao i pregled poddionica čija izgradnja je započela u 2012. godini.

vrijednosti u KM bez PDV-a

Red. br.	Naziv investicije	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4:3x100)
1	2	3	4	5
1.	Nastavak izgradnje poddionice Drivuša – Gorica	26.467.669	13.029.188	49,23
2.	Nastavak izgradnje poddionice Gorica – Bilješovo	59.376.413	34.836.263	58,67
3.	Nastavak izgradnje poddionice Bilješovo – Kakanj	55.653.549	41.148.995	73,94
4.	Nastavak izgradnje poddionice Kravice – Bijača	38.833.333	30.304.904	78,04
5.	Izgradnja autoceste poddionica Vlakovo – Lepenica	26.000.000	--	--
6.	Izgradnja autoceste poddionica Lepenica – Suhodol	10.500.000	3.877.797	36,93
7.	Izgradnja autoceste poddionica Suhodol – Tarčin	64.285.000	31.707.341	49,32
8.	Izgradnja autoceste poddionica Zvirovići – Kravice	40.125.000	3.110.175	7,75
9.	Izgradnja Sarajevske zaobilaznice LOT 3	10.000.000	--	--
10.	Izgradnja bočnog naplatnog mjesta Kakanj	1.624.000	--	--

11.	Izgradnja industrijskih petlji u Kaknju	600.000	--	--
12.	Eksterna kontrola kvaliteta radova na Koridoru Vc	320.000	(29.329)	9,17
	Ukupno:	333.784.964	158.014.663	47,34

Napomena: U prethodnom pregledu iskazan je iznos stvarne realizacije (po privremenim situacijama) bez iznosa plaćenog avansa. Ukupno isplaćen avans u 2012. godini za 4 poddionice iznosio je 45.300.488 KM.

Pojašnjenja realizacije aktivnosti:

1. Radovi na poddionici Drivuša – Gorica izvode se na osnovu Ugovora sa Konzorcijem BiH kojeg čine sljedeće kompanije: ŽGP d.d. Sarajevo, Euro-Asfalt d.o.o. Sarajevo, Hidrogradnja d.d. Sarajevo i GP PUT d.d. iz Sarajeva. Rok za završetak izvođenja radova bio je 24 mjeseca, odnosno gradilište je trebalo biti zatvoreno krajem 2012. godine. Međutim, došlo je do produženja roka za izvođenje radova do 31.05.2013. godine. Kao posljedica navedenog, odložena je realizacija skupih završnih radova što se odrazilo i na procenat realizacije plana. Na produženje roka izvođenja radova na navedenoj poddionici utjecala je i pojava klizišta Gorica uz most M-3, pa su složeni geomehanički radovi na fundiranju mosta kao i elementarna nepogoda iz februara 2012. godine utjecali na dinamiku gradnje mosta.
2. Radovi na poddionici Gorica – Bilješevu izvođeni su prema Ugovoru sa kompanijom Primorje d.d. Ajdovščina. Rok za izvođenje radova bio je 33 mjeseca. U toku izvođenja radova izvođač radova Primorje d.d. Ajdovščina otišao je u stečaj dana 27.06.2012. godine, zbog čega je nastao prekid u izvođenju radova do 24.08.2012. godine. Uz saglasnost EBRD-a, kao kreditora ovog projekta, odobreni podizvođači оформili su Konzorcij i nastavili izvođenje radova definiranim u fazi I ugovora sa rokom završetka radova 31.03.2013. godine. Zbog postepene obustave radova u trajanju od nekoliko mjeseci, te prekida radova u trajanju od mjesec dana, došlo je do smanjenja realizacije aktivnosti u odnosu na planirane. U 2012. godini isplaćen je avans u iznosu od 3.008.970 KM.
3. Radovi na poddionici Bilješevu – Kakanj izvode se na osnovu Ugovora sa izvođačem radova JV Viadukt – Hering iz Hrvatske i BiH. Izvođač radova uveden je u posao dana 24.05.2010. godine, a radovi nakon produženja prvobitnog roka trebali su biti završeni 31.05.2012. godine. Do novog produženja roka došlo je zbog izvanrednih vremenskih prilika kada je gradilište bilo zatvoreno. Treće produženje roka nastupilo je zbog dodatne dužine izgradnje regionalne ceste R445 u dužini od 1.000 metara i izgradnje bočnog naplatnog mjesto Kakanj. Rok za završetak radova produžen je do 20.05.2013. godine.
4. Radovi na poddionici Kravice – Bijača izvode se prema Ugovoru sa ŽGP d.d. Sarajevo, Euro-Asfalt d.o.o. Sarajevo i Hidrogradnja d.d. Sarajevo. Rok za izvođenje radova bio je 10 mjeseci. Do produženja roka došlo je zbog izvanrednih vremenskih prilika kada je gradilište bilo zatvoreno. Novo produženje roka uslijedilo je zbog izgradnje infrastrukture potrebne za osiguranje graničnog prijelaza Bijača (izgradnja samog graničnog prijelaza i rehabilitacija regionalne ceste). Rok za završetak radova u koji je uključena izgradnja donjeg stroja graničnog platoa je 01.06.2013. godine.
5. Krajem 2012. godine izabran je izvođač radova na dionici Vlakovo – Lepenica, a uvođenje u posao predviđeno je za januar 2013. godine. Kao posljedica dužeg trajanja procedure izbora najpovoljnijeg ponuđača (prilikom evaulacije ponuda) nije došlo do planirane realizacije izgradnje.
6. Za izgradnju poddionice Lepenica – Suhodol izabran je izvođač radova i uveden u posao dana 20.09.2012. godine. Rok za završetak radova je sredina 2014. godine. U 2012. godini za navedenu izgradnju plaćen je avans u iznosu od 12.565.569 KM.
7. Izabran je izvođač radova na poddionici Suhodol – Tarčin i uveden u posao 08.06.2012. godine. Rok za završetak radova je oktobar 2014. godine. Tenderska procedura trajala je duže nego što je to bilo predviđeno što je utjecalo na kašnjenje u planiranom početku radova u 2012. godini. U 2012. godini isplaćen je avans u iznosu od 19.249.749 KM.

8. Rok za završetak radova na poddionici Zvirovići – Kravice je početak 2014. godine. Manja realizacija u odnosu na planirane aktivnosti je posljedica produženog perioda mobilizacije gradilišta kao i obaveze izvođača radova da uradi izvedbeni projekat složenih objekata nadvožnjaka i mosta. Proces traje duže nego je predviđeno iz razloga što se dodatno optimiziraju glavni projekti u cilju smanjenja troškova izgradnje. Isplaćen je avans u iznosu od 10.476.200 KM.
9. Planirane aktivnosti na izgradnji Sarajevske zaobilaznice za koju je dobijena dozvola za građenje 01.11.2012. godine nisu realizirane, zato što nije okončana eksproprijacija zemljišta i objekata. Aktivnosti na eksproprijaciji su intenzivirane tokom 2012. godine, a okonačne početkom 2013. godine. Ova dionica je ključna za saobraćajno povezivanje izgrađenog autoputa i autoputa u izgradnji. JP Cestama FBiH dato je u nadležnost izvođenje radova na jednom dijelu ove dionice. Imajući u vidu naprijed navedeno, implementacija je odložena za 2013. i 2014. godinu.
10. Izgradnja bočnog naplatnog mjeseta Kakanj determinirana je dugotrajnim usloviljanjima i pregovorima sa lokalnom zajednicom. Konačne saglasnosti dobivene su u četvrtom kvartalu 2012. godine sa određenim uslovima po pitanju izgradnje regionalne ceste i izmjene izvornog projekta bočnog naplatnog mjeseta Kakanj. Zbog hitnosti izgradnje i implementacije ostalih obaveza prema Općini Kakanj, izgradnja se vrši u sklopu Ugovora za izgradnju dionice Kakanj – Bilješevo. Izgradnja bočnog naplatnog mjeseta počela je početkom 2013. godine i okončat će se do kraja juna 2013. godine.
11. Izgradnja industrijskih petlji u Kaknju pomjerena je za naredni period, a ista je uslovljena sa investicionim mogućnostima Vlade FBiH.
12. Eksterna kontrola kvaliteta radova i materijala neophodna s obzirom da izvođač dokazuje kvalitet radova, a ne nadzor kako je to bilo na prethodnim dionicama. Ista je vršena na poddionicama Drivuša – Gorica i Bilješevo – Kakanj i uključena je u vrijednost ukupno izvršenih radova na navedenim dionicama, a u tabelarnom pregledu iskazana je samo mjerena nominalna vrijednost.

Pregled poddionica u izgradnji

	Poddionica u izgradnji	Izvođač	Dužina (km)	Ugovorená vrijednost (KM) bez PDV-a
1.	KAKANJ – BILJEŠEVO	JV VIADUKT - HERING	9,43	100.298.974
2.	BILJEŠEVO – GORICA (tunel Vjenac I faza)	BH KONZORCIJ (Euro-Asfalt, ŽGP, Hidrogradnja, Entea Butmir)	3,08	30.089.697
3.	GORICA – DRIVUŠA	BH KONZORCIJ (Euro-Asfalt, ŽGP, GP Put i Hidrogradnja)	2,88	40.114.098
4.	KRAVICE – BIJAČA	BH KONZORCIJ (Euro-Asfalt, Hidrogradnja i ŽGP)	4,09	49.019.134
5.	ZVIROVIĆI – KRAVICE	OHL ŽŠ ČEŠKA	5,00	103.007.668
6.	SUHODOL – TARČIN	ČENGİZ INSAAT	4,50	192.499.521
7.	VLAKOVO – LEPENICA	ČENGİZ INSAAT	10,20	300.137.974
8.	LEPENICA – SUHODOL	ČENGİZ INSAAT	5,50	125.655.691
9.	GRANIČNI PRIJELAZ BIJAČA	BH KONZORCIJ (Euro-Asfalt, Hidrogradnja i ŽGP)	1,17	10.054.972
Ukupno:			45,85	950.877.729

U prethodno navedenom pregledu prikazane su poddionice u izgradnji. Nisu uključeni ugovori s nadzorom, nego samo tekući ugovori s izvođačima pa je kod projekta Bilješevo – Gorica naveden samo ugovoren i znos sa trenutnim izvođačem. Nisu uključeni radovi fakturisani od strane Primorja d.d. Ajdovščina niti je napravljena procjena nastavka gradnje. Naveden je samo ugovoren i znos za

probijanje tunela. Za vrijednosti poddionica Bilješev - Kakanj i Kravice - Bijača uz vrijednosti iz osnovnog ugovora iskazani su i iznosi utvrđeni nakon potpisivanja aneksa Ugovora.

Nadzor nad izvođenjem građenja

vrijednosti u KM bez PDV-a

Red. br.	Naziv investicije	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4:3x100)
1	2	3	4	5
1.	Nadzor nad izgradnjom poddionice Drivuša – Gorica	1.586.000	1.194.963	75,34
2.	Nadzor nad izradnjom poddionice Gorica – Bilješev	1.657.000	1.551.067	93,61
3.	Nadzor nad izgradnjom poddionice Bilješev – Kakanj	2.494.000	1.503.218	60,27
4.	Nadzor nad izgradnjom poddionice Zvirovići – Bijača	2.297.538	1.707.080	74,30
5.	Nadzor nad izgradnjom poddionice Vlakovo – Lepenica	675.000	--	--
6.	Nadzor nad izgradnjom poddionice Lepenica – Suhodol	600.000	577.303	96,22
7.	Nadzor nad izgradnjom poddionice Suhodol – Tarčin	1.928.571	953.421	49,44
8.	Nadzor nad izgradnjom Sarajevske zaobilaznice LOT 3	650.000	--	--
Ukupno:		11.888.109	7.487.052	62,98

Pojašnjenja realizacije aktivnosti:

1. Zbog produženja roka građenja na poddionici Drivuša – Gorica produžen je rok za vršenje nadzora do 31.05.2013. godine sa konsultantom za izvođenje nadzora kompanijom Inocsa, Španija.
2. Ugovoren rok za vršenje nadzora na poddionici Gorica – Bilješev je 36 mjeseci. Konsultant za kontrolu izvođenja radova je kompanija Institut IGH, Hrvatska. Zbog navedenih brojnih problema u vezi sa izvođenjem radova na ovoj poddionici neminovno je i produženje roka za aktivnosti nadzora tih radova.
3. Konsultant za kontrolu izvođenja radova na poddionici Bilješev – Kakanj je kompanija Inocsa, Španija. Ugovoren rok za vršenje nadzora je 24 mjeseca. Zbog produženja roka građenja izvođača radova produžen je i ugovor za nadzor do 21.05.2013. godine.
4. Konsultant za kontrolu izvođenja radova na poddionici Zvirovići – Bijača je kompanija Roughton International Ltd, Velika Britanija. Rok za vršenje nadzora je 32 mjeseca.
5. Za vršenje nadzora nad izgradnjom dionice Vlakovo – Lepenica izabran je konsultant IPSA-Egis, a uvođenje u posao predviđeno je za januar 2013. godine.
6. Na poddionici Lepenica – Suhodol poslovi nadzora se vrše od strane konsultanta Egis, a izvođenje građevinskih radova na istoj počelo je 20.09.2012. godine.
7. Konsultantski radovi na poddionici Suhodol – Tarčin izvode se od strane konsultanta Egis, Francuska. Manja realizacija u odnosu na plan je posljedica kašnjenja sa početkom radova na izgradnji. Radovi na navedenoj poddionici počeli su 08.06.2012. godine.
8. S obzirom na to da nisu počeli radovi na izgradnji Sarajevske zaobilaznice, nije došlo ni do realizacije planiranih aktivnosti u vezi sa vršenjem nadzora.

3.3. Upravljanje i održavanje

Glavne aktivnosti Sektora upravljanja i održavanja autocesta jesu redovno i zimsko održavanje izgrađenog dijela autoceste, implementacija i praćenje zatvorenog sistema naplate, praćenje i upravljanje saobraćajem na autocesti, zaštita autoceste od prekomjernog saobraćajnog opterećenja, nekontrolirane gradnje uz autocestu, postavljanje reklama, a sve u cilju bezbjednog i neometanog odvijanja saobraćaja.

Redovno i zimsko održavanje autoceste

Red. br.	Naziv aktivnosti	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4:3x100)
1	2	3	4	5
1.	Redovno i zimsko održavanje izgrađenog dijela autoceste	3.000.000	1.470.547	49,01
2.	Redovno održavanje separatora masti i ulja i čišćenje i zbrinjavanje materija štetnih po okoliš rasutih uslijed havarija na autocesti	100.000	--	--
3.	Kontrolno ispitivanje kvaliteta vode, zraka i tla sa izradom karte buke na godišnjem nivou	80.000	90.008	112,51
4.	Sanacija klizišta na čeonom naplatnom mjestu Jošanica	300.000	--	--
5.	Sanacija devijacije kolovoza na 500 m od naplatnog mjeseta Jošanica	250.000	34.697	13,88
6.	Zamjena ugrađenih betonskih separatora na dionici Podlugovi – Jošanica	550.000	--	--
7.	Sanacija hidroizolacije i asfalta na mostovima na dionici Podlugovi – Jošanica	200.000	--	--
8.	Periodični i generalni pregledi mostova na cijeloj dionici autoceste sa izradom elaborata i baze tehničkih podataka (knjiga objekata)	300.000	24.219	8,07
9.	Snimanje trase i izrada baze podataka za trasu autoceste sa svim elementima	300.000	--	--
10.	Zamjena oštećenih dilatacionih naprava na mostovima poddionice Visoko – Jošanica	480.000	14.040	2,93
Ukupno:		5.560.000	1.633.511	29,38

Pojašnjenja realizacije aktivnosti:

- Manja realizacija ugovorenih aktivnosti na pružanju usluga redovnog i zimskog održavanja i odstupanja u odnosu na planirana sredstva je posljedica neblagovremenog potpisivanja novog Okvirnog sporazuma. Postupak izbora najpovoljnijeg ponuđača okončan je tek 17.12.2012. godine, a Okvirni sporazum zaključen je početkom 2013. godine. Zbog toga su se aktivnosti na redovnom održavanju svele na minimum radova za bezbjedno odvijanje saobraćaja (ophodnja, košenje trave razdjelnog pojasa i bankina, otklanjanje oštećenja odbojne ograde nakon saobraćajnih nesreća i dr.). Naime, u periodu od 01.01. do 15.03.2012. godine nabavka pomenutih usluga vršena je na temelju Ugovora potписанog sa Konzorcijem Asfaltgradnja d.o.o. Visoko i Sarajevoputevi d.d. Sarajevo. S obzirom da se postupak nabavke spomenutih radova nije okončao do 16.03.2012. godine kada je trebao biti potpisani novi četvorogodišnji Okvirni sporazum, odnosno novi Ugovor za radove na redovnom i zimskom održavanju izgrađenog dijela autoceste, zbog stalnog podnošenja žalbe na tendersku dokumentaciju od strane ponuđača kao i dugotrajne procedure rješavanja u Uredu za razmatranje žalbi, JP Autoceste je zaključilo tri aneksa prethodnog Ugovora sa Konzorcijem kojima se produžavao rok važenja ugovora, a ugovoreni iznos se nije mjenjao. Nakon utroška ugovorenog iznosa sredstva, a

budući da se zbog sigurnosti prometa i učesnika u saobraćaju autocesta mora održavati u skladu sa Zakonom o cestama FBiH i Pravilnikom o održavanju javnih cesta, JP Autoceste je u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH putem pregovaračkog postupka zaključilo Ugovor koji se primjenjivao do 15.03.2013. godine.

2. Planirane aktivnosti na održavanju separatora masti i ulja i čišćenju i zbrinjavanju materija rasutih uslijed havarija na autocesti, a štetnih po okoliš nisu realizirane iz razloga što je postupak nabavke koji je pokrenut 23.05.2012. godine poništen, jer nije bio zadovoljen princip konkurentnosti (na tender se javilo manje od tri ponuđača). Ponovljeni postupak je proveden i 23.10.2012. godine i donesena je Odluka o dodjeli ugovora. Na istu je uložena žalba koja je prihvaćena od strane Ureda za žalbe. Drugi ponovljeni postupak je proveden u januaru 2013. godine.
3. Planirane aktivnosti ispitivanja kvaliteta vode, zraka i tla realizirane su u iznosu od 33.031 KM, a usluge utvrđivanje nivoa buke, izrada karte buke i akcijskog plana ublaživanja posljedica od buke nastale saobraćajem motornih vozila na autocesti A1 dionica Jošanica – Kakanj realizirane su u iznosu od 56.979,00 KM.
4. U vezi s aktivnostima na sanaciji klizišta na čeonom naplatnom mjestu Jošanica pokrenut je postupak javne nabavke sredinom 2012. godine, a Odluka o dodjeli ugovora je donesena 20.07.2012. godine. Na istu je uložena žalba koju je Ured za žalbe uvažio. Odluka o poništenju postupka nabavke donesena je 12.11.2012. godine na koju je uložena žalba, te je dokumentacija ponovno dostavljena Uredu za žalbe. Do 31.12.2012. godine Ured za žalbe nije odgovorio na istu, te iz navedenih razloga nije došlo do realizacije planiranih aktivnosti.
5. Prije nego što su se poduzele aktivnosti za pokretanje postupka javne nabavke za sanaciju devijacije na kolovozu, pristupilo se kontrolnom geodetskom mjerenu pomjeranju kolovozne konstrukcije na lokalitetu Krivoglavlci (mjesto devijacije). Ovo mjereno provedeno je u sklopu redovnog održavanja trase i, nakon interpretacije dobivenih rezultata mjerjenja, ustanovilo se da su pomjeranja gotovo zanemariva što je dovelo do zaključka da u ovoj fazi nisu potrebna dodatna ispitivanja tla (što je i najveća stavka u planiranim sredstvima). Na osnovu konsultacija i razmatranja problema došlo se do zaključka da je dovoljno da se izradi drenažna cijev na pomenutoj lokaciji (vrijednost ugovornih radova 13.526 KM) i da se izvrši saniranje kolovoza (vrijednost ugovorenih radova 21.170,52 KM).
6. Ugovor u vezi sa zamjenom betonskih separatora na dionici Podlugovi – Jošanica sa poliesterskim separatorima ulja i lakih tečnosti uskladištenih sa BAS EN ISO 858 potpisana je 19.10.2012. godine. Izvođač radova uveden je u posao 12.12.2012. godine nakon potpisivanja ugovora za nadzor pomenutih radova od 11.12.2012. godine. Izvođač radova je do 31.12.2012. godine izvršio izradu svih 22 separatora i djelomičnu ugradnju 9 izrađenih separatora. Zbog loših vremenskih uslova radovi na ugradnji su obustavljeni i bit će nastavljeni u 2013. godini čim se stvore povoljni vremenski uslovi za kvalitetnu ugradnju istih. U toku 2012. godine nije bilo nikakvih plaćanja prema izvođaču radova kao ni prema nadzoru za izvođenje radova.
7. U augustu 2012. godine nakon dostavljenog projekta sanacije prijelaznih naprava i kolovoza na mostovima u kojem je projektant konstatirao da nije potrebno sanirati hidroizolaciju, pristupilo se izradi tenderske dokumentacije za zamjenu habajućeg sloja kolovoza na mostovima M1 i M2 – na dionici Podlugovi – Jošanica. Postupak javne nabavke je objavljen 03.10.2012. godine, a poništen je 07.11.2012. godine iz razloga što je na otvaranju tenderskih ponuda dostavljeno manje od tri prihvatljive ponude. Ponovljeni postupak je pokrenut krajem 2012. godine.
8. U sklopu radova na redovnom održavanju vršeni su redovni pregledi trase i objekata te je zaključeno da se većina poslova na periodičnom i glavnom pregledu objekata na trasi mogu izvršiti u vlastitoj režiji. U skladu sa tim odlučeno je da se navedeni pregledi vrše u vlastitoj režiji,

a oskultaciono snimanje trase i iznajmljivanje revisionog vozila povjeri vanjskim saradnicima. Samim tim, utrošena su značajno manja sredstva u odnosu na planirana. Zaključeni su ugovori za iznajmljivanje revisionog vozila za potrebe pregleda na autocesti u vrijednosti od 24.219,00 KM i izradu oskultacionih repera i određivanje koordinata mjernih tačaka. Izvršeno je ugrađivanja predviđenih repera, snimanje istih i izrada elaborata koji je dostavljen u četiri primjera. Na osnovu detaljnog vizuelnog pregleda objekata u toku je izrada katastra objekata (knjiga objekata) na izgrađenom dijelu autoceste koju vrše uposlenici JP Autoceste FBiH.

9. Od planirana nabavka software-a za obradu podataka dobivenih prilikom snimanja trase i izrade baze podataka za trasu autoceste sa svim elementima se odustalo, s obzirom da se nisu stekli preduslovi za njegovu nabavku i korištenje, odnosno do 31.12.2012. godine nije izrađen geoinformacioni sistem (GIS) koji je podloga za korištenje istog.
10. Za realizaciju predviđenih aktivnosti zamjene oštećenih prijelaznih naprava bilo je neophodno izraditi projekat sanacije i izbor ponuđača za vršenje radova i usluga nadzora. Ugovor za izradu projekta sanacije dilatacionih naprava na mostovima potписан je 01.08.2012. godine u vrijednosti od 14.040,00 KM. Na osnovu dostavljenog projekta sanacije izrađena je tenderska dokumentacija i pokrenut postupak nabavke 18.09.2012. godine. Međutim, kako su pristigle manje od tri prihvatljive ponude, postupak je poništen 31.10.2012. godine. Ponovljeni postupak objavljen je 05.11.2012. godine i do kraja 2012. godine nije bio okončan.

Ostale usluge održavanja autoceste, naplatnih mesta i signalizacije

Pored usluga redovnog i zimskog održavanja autoceste, u okviru Sektora za upravljanje i održavanje autoceste, poslovne aktivnosti su bile usmjerene i na ostale planirane aktivnosti na održavanju atuoceste, naplatnih mesta i signalizacije.

Red. br.	Naziv aktivnosti	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4:3)*100
1	2	3	4	5
1.	Svakodnevno održavanje čistoće naplatnih stanica, Ureda u Mostaru i Ureda u Sarajevu	52.000	91.605	176,16
2.	Prvi godišnji ugovor : fizička zaštita ljudi i imovine, osiguranje i prijevoz novca blindiranim vozilom za potrebe JP AC	400.000	476.471	119,10
3.	Prvi godišnji ugovor: izrada i isporuka uniformi za uposlenike JP AC prema dizajnu i tehničkoj dokumentaciji uniformi za uposlenike na naplatnim mjestima	127.348	127.348	100
Ukupno:		579.348	695.424	120,03

Pojašnjenja realizacije aktivnosti:

1. Značajnije povećanje broja uposlenika u Uredu u Sarajevu rezultiralo je i potrebom obezbjeđenja većeg broja kancelarija koje su dobivene na korištenje od JP Ceste FBiH. S obzirom da su svi zajednički troškovi poslovne zgrade JP Ceste FBiH pa time i troškovi održavanja čistoće dijeljeni proporcionalno sa korištenim prostorom, to je u 2012. godini ostvareno znatnijim povećanje navedenih troškova u odnosu na planirane.
2. Okvirni sporazum i prvi godišnji ugovor za pružanje fizičke zaštite ljudi i imovine na naplatnim mjestima autoceste A1 potписан je 05.05.2012. godine, dok su se nabavke navedenih usluga prije zaključenja Okvirnog sporazuma vršile na osnovu ranije zaključenih ugovora. Uvođenjem

zatvorenog sistema naplate, povećani su navedeni troškovi, a kako se isti nisu mogli tačno procijeniti prilikom sačinjavanja plana poslovanja, došlo je do manjeg odstupanja u odnosu na planirana sredstva.

3. Početkom 2012. godine potpisana je Okvirni sporazum i prvi godišnji ugovor za izradu i isporuku uniformi za uposlenike JP AC prema dizajnu i tehničkoj dokumentaciji uniformi za uposlenike na naplatnim mjestima autoceste A1.

Red. br.	Naziv investicije	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4:3)*100
1	2	3	4	5
1.	Godišnje održavanje vanjske rasvjete	40.000	13.963	34,91
2.	Godišnje održavanje trafostanica na autocesti A1	5.000	3.323	66,46
3.	Godišnje održavanje diesel agregatskih setova i uređaja za kontinuirano i neprekidno napajanje UPS	15.000	12.326	82,17
4.	Godišnje održavanje sistemske i aplikativne programske podrške sistema naplate na naplatnoj stanici Jošanica	20.000	--	--
5.	Godišnje održavanje telefonskih centrala, telefonske mreže i telefonskih aparata	10.000	1.498	100
6.	Godišnje održavanje sistema vetrodojave na naplatnim stanicama	5.000	--	--
7.	Godišnje održavanje sistema pristupa na naplatnim stanicama	5.000	--	--
8.	Održavanje telekomunikacione infrastrukture (magistralni optički kabal, optički razdjelnici i kablovska infrastruktura)	10.000	6.238	62,38
9.	Godišnje održavanje opreme sistema naplate na naplatnom mjestu Jošanica	20.000	--	--
10.	Godišnje održavanje i servisiranje videonadzora na naplatnim stanicama	5.000	5.831	116,62
11.	Godišnje održavanje klimatizacijskih sistema i sistema grijanja na naplatnim stanicama	10.000	4.000	40,00
12.	Oprema, pribor i materijal, elektroinstalacioni materijal, rasvetna tijela i žarulje za potrebe redovnog održavanja objekata naplatnih stanic	10.000	--	--
13.	Godišnje održavanje cole switching infrastrukture	5.000	--	--
Ukupno:		160.000	47.179	29,49

Pojašnjena realizacija aktivnosti:

1. Na održavanju vanjske rasvjete na autocesti A1 u 2012. godini nije bilo većih intervencija tako da su troškovi iskazani u manjem iznosu u odnosu na planirana sredstva, a odnosili su se samo na redovno održavanje (noćni i dnevni obilasci, zamjena neispravnih žarulja, ispitivanja i zamjena prespojnih uređaja i održavanje ormara vanjske rasvjete).

2. Godišnje održavanje trafostanica odnosi se na redovne godišnje tehničke pregledе trafostanica u vlasništvu JP Autoceste FBiH. U 2012. godini izvršen je redovni godišnji pregled na trafostanicama na naplatnom mjestu Jošanica i naplatnom mjestu Podlugovi. Radovi su izvedeni u sklopu Ugovora s JP Elektroprivreda BiH podružnicu Elektrodistribucija Sarajevo.
3. Godišnje održavanje dizel agregatskih setova i uređaja za kontinuirano besprekidno napajanje UPS- a izведенog u sklopu zaključenog ugovora.
4. Projekat godišnjeg održavanja sistemske i aplikativne programske podrške otvorenog sistema naplate na NM Jošanica nije realiziran zbog revitalizacije aktivnosti na puštanju zatvorenog sistema u rad. Kako je otvoreni sistem naplate početkom 2012. godine ispravno radio, održavanje je uspješno realizirano internim resursima JP Autoceste.
5. Projekat održavanja telefonskih centrala, telefonske mreže i telefonskih aparata realiziran je na temelju zaključenog ugovora i u značajno manjem iznosu u odnosu na projekciju planiranih sredstava.
6. Projekat godišnjeg održavanja sistema vatrodojavnog sistema nije realiziran u 2012. godini. Implementacija ovih projekata je prenesena u 2013. godinu kada se planira nadogradnja svih sistema u skladu sa propisima kao i uvezivanja u jedinstveni centralizirani sistem u cilju sigurnije i efikasnije kontrole i upravljanja sistemima.
7. Projekat godišnjeg održavanja sistema pristupa na naplatnim stanicama nije realiziran u 2012. godini. Implementacija ovih projekata prebačena je u 2013. godinu kada se planira nadogradnja svih sistema u skladu sa propisima kao i uvezivanja u jedinstveni centralizirani sistem u cilju sigurnije i efikasnije kontrole i upravljanja sistemima.
8. Održavanje telekomunikacione infrastrukture (magistralni optički kabl, optički razdjenci i kablovska infrastruktura) obuhvaćeno je jednim ugovorom, a odnosi se na nabavku optičkog kabla, popravci oštećene TK kanalizacije, uvlačenje i spajanje magistralnog kabla u postojeću PEHD cijev na dionici Visoko – Podlugovi.
9. Projekat godišnjeg održavanja opreme sistema naplate na NM Jošanica nije realiziran zbog revitalizacije aktivnosti na puštanju zatvorenog sistema u rad. Kako je otvoreni sistem naplate početkom 2012. godine ispravno radio, održavanje je uspješno realizirano internim resursima JP Autoceste.
10. Projekat godišnjeg održavanje i servisiranje videonadzora na naplatnim stanicama u potpunosti je realiziran. Ugovor o održavanju videonadzornog sistema potpisana je 06.12.2012. godine u iznosu 5.830,87 KM. Projekat je obuhvatao analizu postojećeg stanja sistema, te tehničku realizaciju kako bi sistem zadovoljio maksimalne funkcionalnosti koje se odnose na kontrolu i upravljanje objektima i radnim procesima na naplatnim sistemima. Te funkcionalnosti su se odnosile na zamjenu dotrajalih kamera novim kvalitetnijim kamerama, definiranje i postavka parametara slike na kamerama koje su od posebne važnosti, optimizacija digitalnih snimača, priprema kablovske instalacije za tranziciju sa analognog na IP videonadzorni sistem kao i aktivnosti na daljinskom pristupu i sigurnosnim mehanizmima videonadzornog sistema.
11. Održavanje uređaja klimatizacije, ventilacije i grijanja nije obuhvaćeno kao redovno, već su servisirani prema potrebi u smislu otklanjanja eventualnih nedostataka. Kako se u praksi pokazalo, neophodno je izvršiti servisiranje i pripremu uređaja za sezone hlađenja i grijanja, odnosno najsvrsishodnije bi bilo potpisati ugovor o održavanju s nekom od renomiranih firmi kako bi obezbijedili potpunu ispravnost istih.

12. Predviđena sredstva nisu realizirana jer nije bilo potrebe za nabavku ovih vrsta materijala.
13. Ova aktivnost nije realizirana kao zasebna aktivnost, jer je projekat konsolidiran sa zatvorenim sistemom naplate i realiziran je u sklopu njega. Konsolidacijom više sistemskih komunikacionih infrastruktura izvršene su uštede u smislu novčanih sredstava i u smislu FO kapaciteta glavnog magistralnog voda. Ovim aktom postignuto je planirano, a uz značajnu uštedu.

Realizacija **planiranih nabavki papira, PVC providnih kesa, ading rola** za potrebe Sektora za upravljanje i održavanje vršena je kroz zajedničke nabavke kancelarijskog materijala, a za **nabavku bankovnih kesa** u septembru 2012. godine zaključen je ugovor, ali do kraja godine nije vršena nabavka istih.

Uvođenje zatvorenog sistema naplate cestarina

Projekat uvođenja zatvorenog sistema naplate cestarine na autocesti A1, dionica Kakanj – Jošanica – Kakanj jedna je od najznačajnijih aktivnosti koja se odvijala tokom 2012. godine. Projekat zatvorenog sistema naplate uspješno je okočan i stavljen u funkciju sredinom 2012. godine.

Red. br.	Naziv aktivnosti	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4:3)*100
1	2	3	4	5
1.	Sistem naplate naplatna stanica Lučani	950.000	--	--
2.	Sistem naplate naplatna stanica Kakanj	750.000	--	--
3.	Zatvoren sistem naplate na izgrađenom dijelu AC Jošanica – Kakanj	6.500.000	5.611.357	86,33
	Ukupno:	8.200.000	5.611.357	68,43

Pojašnjenja realizacije aktivnosti:

1. Sistem naplate naplatna stanica Lučani – objekat naplatnog mjeseta izgrađen je tokom 2012. godine u okviru poddionice Kakanj – Bilješev. Urađene su brojne pripremne radnje na polaganju kablovske kanalizacije, organizaciji i prilagođavanju objekta ACC usluzi. Opremanje ovog naplatnog mjeseta prenešeno je u 2013. godinu iz više razloga: nije smisleno opremati mjesto koje neće imati funkciju, dok se ne izgradi bočno naplatno mjesto Kakanj. Jednostavnije je vršiti integraciju više naplatnih mesta odjednom (NM Kakanj, NM Lučani, NM Drivuša) uz demontažu montažno-demontažnog NM Kakanj.
2. Sistem naplate naplatna stanica Kakanj nije realiziran u toku 2012. godine, jer za to nisu bili stvoreni uslovi. Projektovanje i dobijanje projektne dokumentacije za objekat naplatnog mjeseta nije blagovremeno bio završen, a samim tim i objekat, pa nije imalo smisla vršiti bilo kakve aktivnosti po tom pitanju.
3. Zatvoren sistem naplate na izgrađenom dijelu autoceste Jošanica – Kakanj uspješno je implementiran i aktivno se koristi. Ovim sistemom povećao se ukupni prihod naplate cestarine, otvorena su nova radna mjesta te je javnosti predstavljena nova usluga – ACC, sistem naplate cestarine bez zaustavljanja koji nudi različite funkcionalne, logičke i tehnološke prednosti. O njegovom kvalitetu govori, da je preko 20% vožnji na ovoj dionici plaćeno ACC uslugom što

prema pokazateljima Kapsch-a, firme dobavljača opreme za DSRC naplatu cestarine, predstavlja rekordan rezultat u Evropi. Ova aktivnost planirana je u Planu poslovanja za 2011. godinu i prve aktivnosti (objavljivanje tendera) i napravljene su u toj godini, dok je sama realizacija svih aktivnosti okončana u 2013. godini.

Nabavka opreme za upravljanje i sigurnost saobraćaja

Red. br.	Naziv aktivnosti	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4:3)*100
1	2	3	4	5
1.	Nabavka opreme autoceste – saobraćajna signalizacija	128.700	--	--
2.	Izrada projekta noveliranja saobraćajno tehničke opreme autoceste	46.800	--	--
3.	Svjetlosna promjenjiva prometna signalizacija (Kakanj – Jošanica)	750.000	--	--
4.	Oprema i elektroinstalacije prometno-informacionog sistema (Kakanj – Jošanica)	650.000	--	--
5.	Oprema prometno-informacionog sistema u privremenom COKP-u Jošanica	450.000	--	--
6.	Telefonski pozivni sistem (SOS telefoni)	400.000	--	--
Ukupno:		2.425.500	--	--

Pojašnjenja realizacije aktivnosti:

1. Nabavka saobraćajne signalizacije u 2012. godini nije započeta, jer je za pokretanje javne nabavke po ovoj aktivnosti prethodno potrebno završiti novelirani projekat saobraćajno tehničke opreme autoceste koji je osnov za nabavku ove opreme.
2. Odluka o pokretanju procedure nabavke usluga izrade noveliranja saobraćajno tehničke opreme donesena je 02.10.2012. godine. Na osnovu konkurenetskog zahtjeva provedena je procedura nabavke, te je 17.10.2012. godine donesena Odluka o dodjeli ugovora za usluge izrade projekta. Do 31.12.2012. godine nije izvršeno potpisivanje ugovora.
3. Planirane aktivnosti po tačkama 3., 4., 5. i 6.

Implementacija projekata iz oblasti upravljanja autocestom što podrazumijeva implementaciju integralnog transportnog sistema najvećim dijelom prenešena je u 2013. godinu, zbog usaglašavanja tehničkih pretpostavki sa sistemom za upravljanje na LOT 1 Sarajevske zaobilaznice. Naime, kako je planirano vrijeme za izgradnju Sarajevske zaobilaznice davno prošlo, a kako se tom sekcijom prema projektu upravlja sa privremenog kontrolnog centra unutar objekta NM Jošanica, bilo je neophodno integralno usaglasiti principi i sistem upravljanja autocestom uključujući i Sarajevsku zaobilaznicu i 37 km izgrađene autoceste. S tim u vezi, u 2012. godini urađene su aktivnosti koje se tiču integrabilnosti, skalabilnosti i organizacije sistema pouzdanosti i dostupnosti ITS-a. Također, usaglašene su smjernice za projektovanje podsistema u skladu sa trenutno dostupnim tehničko-tehnološkim rješenjima. Zbog naprijed navedenih razloga nisu izvršene planirane investicione aktivnosti.

3.4. Aktivnosti u vezi sa IT

IT služba predstavlja servis Upravi kao i svim sektorima preduzeća i ima bitnu ulogu u davanju tehničke podrške realizaciji svih poslovnih procesa unutar preduzeća. Pored svojih osnovnih djelatnosti tehničke podrške, IT služba posebno je angažirana na poslovima unutar Sektora za upravljanje i održavanje autocesta (sistem naplate, upravljanja, podizanje informatičke infrastrukture i sl.).

U 2012. godini u okviru samostalnih aktivnosti IT službe bili su aktuelni sljedeći projekti:

- Nabavka računara i komunikacione opreme, održavanje opreme
- Nabavka kancelarijskog potrošnog materijala
- Implementacija telekomunikacione IP CENTREX usluge i pripremne radnje za potpuni prelazak na VoIP
- Stručna edukacija uposlenika
- Edukacija stručnog tehničkog osoblja
- Web prezentacija preduzeća
- Proširenje infrastrukture (zakup vodova) i nadogradnja postojećih komunikacionih usluga
- Licenciranje Microsoft proizvoda
- Potporna informatička infrastruktura

Investicije u stalna sredstva

Red. br.	Naziv aktivnosti	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4/3x100)
1	2	3	4	5
1.	Nabavka računara i komunikacione opreme	46.800	57.572	123,02
2.	Nabavka softvera za praćenje poslovnih aktivnosti	2.340.000	407.714	17,42
Ukupno:		2.386.800	465.286	19,49

1. Na osnovu zaključenog ugovora izvršena je nabavka računara i komunikacione opreme koja je nabavljena, isporučena i stavljen na upotrebu.
2. Nabavka softvera za praćenje poslovnih aktivnosti – sistema potporne informatičke infrastrukture je još 2011. godine planirana da se implementira dugoročno i integralno. U 2011. godini raspisana je javna nabavka za kompletno integralno rješenje, ali je postupak u 2012. obustavljen. Zbog vitalnosti ovog sistema odlučeno je da se isti segmentira u nekoliko dijeljivih podcjelina, te da se posao implementacije paralelizira. S tim u vezi, realizirano je nekoliko ugovora na implementaciji ovih podsistema, a izvršenje cijelokupnog posla dugoročno će se nastaviti u 2013. i 2014. godini, a u skladu sa planom i obavezujućim smjernicama EU koje se tiču IMS-a za autoceste.

Red. br.	Naziv investicije	Planirano	Ostvareno	% realizacije (4/3*100)
1	2	3	4	5
1.	Implementacija telekomunikacione IP CENTREX usluge i pripremne radnje za potpuni prelazak na VoIP	52.650	1.280	2,43
2.	Nabavka kancelarijskog i potrošnog materijala	46.800	6.668	14,25
3.	Troškovi održavanja opreme	17.550	7.098	40,44
4.	Edukacija uposlenika (početni napredni kurs MS OFFICE, MS WIN 7)	5.850	--	--
5.	Edukacija stručnog osoblja	5.850	--	--
6.	Web prezentacija preduzeća	2.399	2.399	100
7.	Troškovi integracije zatvorenog sistema naplate (PTT troškovi)	5.850	--	--
8.	Proširenje infrastrukture (zakup vodova) i nadogradnja postojećih komunikacionih usluga	17.550	--	--

9.	Tekući troškovi licenciranja Microsoft proizvoda	58.500	--	--
	Ukupno:	212.999	17.445	8,19

1. Na implementaciji telekomunikacione IP CENTREX usluge i pripremnih radnji za potpuni prelazak na VoIP vršeno je više konsolidovanih radnji u cilju smanjenja troškova i nabavke opreme koja se može dijeliti na više projekata. U tom smislu, rekonfigurirana je glavna telefonska centrala u operativnom Uredu u Sarajevu kao i više manjih dogradnji na NM Podlugovi, NM Visoko, NM Čatići, NM Papratnica i NM Kakanj kroz operativne ugovore s BH Telecomom o davanju telekom usluga. Veći dio projekta uspješno je realiziran, s tim što se projekat sekvenčno prenosi u 2013. godinu.
2. Nabavka kancelarijskog i potrošnog materijala za potrebe IT opreme, realizirana je u potpunosti u značajno manjem iznosu u odnosu na plan.
3. Projekat troškova održavanja opreme u potpunosti je realiziran.
4. Projekat edukacije uposlenika organiziran je u okviru vlastitih sredstava i IT službe bez angažmana vanjskih partnera. Veći dio projekta uspješno je završen, s tim da se sam projekat trebao adaptirati trenutno dostupnim tehničkim rješenjima.
5. Projekat edukacije stručnog osoblja organiziran je u okviru saradnje sa različitim poslovnim partnerima i unutar resursa preduzeća, a najviše se ticalo edukacije koji se tiču različitih ITS rješanja – obavezujućih prema EU smjernicama i direktivama za upravljanje autocestom. Ovaj projekat se sekvenčno nastavlja i u idućim godinama.
6. Web prezentacija preduzeća, održavanje i nadogradnja u potpunosti je realiziran.
7. Projekat troškova integracije zatvorenog sistema naplate cestarine konsolidiran je sa više drugih projekata koji se tiču operativnih PTT troškova preduzeća, a u cilju reduciranja troškova. Naime, nove tehnologije komunikacije dozvoljavaju da se više servisa udruži, te koristi kao jedinstven sistem uz implementaciju odgovarajućih sigurnosnih mehanizama (korištenje jednog industrijskog linka moguće je izvesti konsolidacijom više manjih).
8. Projekat proširenja infrastrukture (zakup vodova) i nadogradnja postojećih komunikacionih usluga konsolidiran je sa više drugih projekata koji se tiču operativnih PTT troškova preduzeća, a u cilju reduciranja troškova.
9. Projekat tekućih troškova licenciranja Microsoft proizvoda konsolidiran je sa projektom nabavke računarske opreme, nabavkom OEM licenci, ali licenciranje serverske strane nije implementirano jer se nastavilo s korištenjem starih, važećih, ali tehnološki zastarjelih licenci. Kako je u 2012. godini došlo do suštinskog restrukturiranja serverske infrastrukture, nije imalo posebnog smisla licencirati ovaj segment sistema, te je isti prenešen u 2013. godinu za izvršenje i konsolidaciju.

3.5. Javne nabavke

Nabavke koje se finansiraju iz vlastitih sredstava

Služba za javne nabavke je u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH provela postupke i ugovorila nabavku roba, radova i usluga u ukupnoj vrijednosti od 12.215.902,52 KM bez uključenog PDV-a.

U toku 2012. godine provedena su 104 postupka nabavke i to:

- Otvorenih postupaka: 8 (osam)
- Ograničenih postupaka: 1 (jedan)
- Pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja o nabavci: 5 (pet)
- Konkurenčkih zahtjeva za dostavom ponude: 52 (pedesetdvak)
- Direktnih sporazuma: 38 (tridesetosam)

Na ukupan broj navedenih postupaka podneseno je 6 žalbi, od čega je Ured za razmatranje žalbi BiH u 3 slučaja donio rješenje da se žalbe ponuđača odbacuju kao neosnovane, a u preostala 3 slučaja doneseno je rješenje da se žalbe potpuno ili djelomično usvajaju te da je potrebno ponoviti postupak.

Postupci u kojima je Ured za razmatranje žalbi donio Rješenje o usvajanju žalbe ponuđača, poništenju tekućeg postupka i pokretanju novog postupka su slijedeći:

1. Čišćenje i odražavanje separatora u zatvorenom sistemu odvodnje na autocesti A1: žalba na tendersku dokumentaciju odbačena kao nedopuštena. Žalba na Odluku o dodjelu ugovora usvojena i svi akti ugovornog organa poništeni. Ponovljeni postupak je u toku.
2. Izvođenje radova na sanaciji klizišta na naplatnom mjestu Jošanica: žalba na Odluku o dodjeli ugovora i Odluku po prigovoru usvojena i ugovornom organu načoženo da ponovo razmotri ponude prema uputama iz Rješenja URŽ. Ugovorni organ je postupajući po uputama iz rješenja donio novu odluku kojom je neprihvatljive ponude odbio i poništo postupak. Jedan od ponuđača podnio je prigovor na Odluku o poništenju, a zatim i žalbu. URŽ je donio rješenje kojim je žalba odbijena kao neosnovana. Ponovljeni postupak je u toku.
3. Redovno i zimsko održavanje autoceste A1: žalba na tendersku dokumentaciju djelimično uvažena. Ugovorni organ izmijenio tendersku dokumentaciju prema uputama iz Rješenja URŽ. Druga žalba na tendersku dokumentaciju uvažena je od strane URŽ. Ugovorni organ izmijenio tendersku dokumentaciju prema uputama iz Rješenja URŽ. Postupak uspješno okončan i ugovor dodijeljen.

Nabavke koje se finansiraju iz sredstava međunarodnih finansijskih institucija

U skladu sa članom 5.(c) Zakona o javnim nabavkama BiH, nabavka usluga i radova koji se finansiraju iz sredstava međunarodnih kredita izvršena je u skladu sa Politikama i procedurama za nabavku EBRD-a i Smjernicama za nabavku EIB-a.

U 2012. godini dodijeljeni su sljedeći ugovori koji se finansiraju iz kreditnih sredstava EBRD-a:

1. Nabavka radova za izgradnju autoceste na Koridoru Vc, dionica Počitelj – Bijača, poddionica Zvirovići – Kravice. Ugovor dodijeljen Zajedničkom poduhvatu: OHL ŽS, Češka Republika i Niskogradnja d.o.o., BiH. Ugovor potpisani 21.05.2012. godine. Iznos ugovora bez PDV-a 52.666.975,40 eura;
2. Nabavka radova za izgradnju autoceste na Koridoru Vc, dionica Vlakovo – Tarčin, poddionica Suhodol – Tarčin. Ugovor dodijeljen kompaniji Cengiz Insaat, Turska. Ugovor potpisani 10.05.2012. godine. Iznos ugovora bez PDV-a 98.423.425,45 eura;
3. Nabavka usluga nadzora nad izgradnjom autoceste na Koridoru Vc, dionica Vlakovo – Tarčin, poddionica Suhodol – Tarčin. Ugovor dodijeljen kompaniji Egis International, Francuska. Ugovor potpisani 22.05.2012. godine. Iznos ugovora bez PDV-a 2.984.570,00 eura.

Također, u 2012. godini dodijeljeni su sljedeći ugovori koji se finansiraju iz kreditnih sredstava EIB-a:

1. Nabavka radova za izgradnju autoceste na Koridoru Vc, dionica Vlakovo – Tarčin, poddionica Lepenica – Suhodol. Ugovor dodijeljen kompaniji Cengiz Insaat, Turska. Ugovor potписан 28.08.2012. godine. Iznos ugovora bez PDV-a 64.246.723,94 eura;
2. Nabavka radova za izgradnju autoceste na Koridoru Vc, dionica Vlakovo – Tarčin, poddionica Vlakovo – Lepenica. Ugovor dodijeljen kompaniji Cengiz Insaat, Turska. Ugovor potписан 20.12.2012. godine. Iznos ugovora bez PDV-a 153.458.083,30 eura;
3. Nabavka usluga nadzora nad izgradnjom autoceste na Koridoru Vc, dionica Vlakovo – Tarčin, poddionica Lepenica – Suhodol. Ugovor dodijeljen kompaniji Zajedničkom poduhvatu IPSA Institut, BiH i Egis International, Francuska. Ugovor potписан 28.08.2012. godine. Iznos ugovora bez PDV-a 2.370.140,00 eura;
4. Nabavka usluga nadzora nad izgradnjom autoceste na Koridoru Vc, dionica Vlakovo – Tarčin, poddionica Vlakovo – Lepenica. Ugovor dodijeljen kompaniji Egis International, Francuska. Ugovor potписан 11.12.2012. godine. Iznos ugovora bez PDV-a 2.683.440,00 eura.

Na ukupan broj navedenih međunarodnih postupaka u 2012. godini podnesena je jedna žalba. Uložena žalba se odnosi na dodjelu ugovora za izvođenje radova na izgradnju autoceste na Koridoru Vc, dionica Vlakovo – Tarčin, poddionica Vlakovo – Lepenica. Žalba je uložena od strane ponuđača koji je na javnom otvaranju ponuda imao najnižu ponuđenu cijenu, ali kod kojeg je detaljnom evaluacijom ponuda utvrđeno da ne ispunjava postavljene formalno-tehničke uslove. Ponuđač je u svojoj ponudi predložio alternativnu metodu izvođenja radova na mostovima na pomenutoj dionici što je u potpunosti suprotno sa glavnim projektom dionice kao i odredbama tenderske dokumentacije kojima je jasno zabranjeno dostavljanje alternativnih ponuda. Žalbeni postupak je u toku kod EIB-a i Ureda za razmatranje žalbi.

Pored navedenog, u 2012. godini pokrenuta je procedura nabavke za projekat finansiran iz kreditnih sredstava EBRD-a:

1. Nabavka radova za izgradnju autoceste na Koridoru Vc, dionica Drivuša – Kakanj, poddionica Gorica – Biljševo (faza II). Postupak u toku. Procijenjena vrijednost radova 24.000.000,00 eura bez PDV-a.

Pokrenute su i procedure nabavke za sljedeće projekte finansirane iz kreditnih sredstava EIB-a:

1. Nabavka radova za izgradnju autoceste na Koridoru Vc, dionica Svilaj – Odžak. Postupak u toku. Procijenjena vrijednost radova 45.000.000,00 eura bez PDV-a.
2. Nabavka konsultantskih usluga nadzora nad izgradnjom autoceste na Koridoru Vc, dionica Svilaj – Odžak. Postupak u toku. Procijenjena vrijednost usluga 3.000.000,00 eura bez PDV-a.
3. Nabavka konsultantskih usluga izrade glavnog projekta autoceste na Koridoru Vc, dionica Počitelj – Bijača, poddionica Počitelj – Zvirovići. Postupak u toku. Procijenjena vrijednost usluga 2.000.000,00 eura bez PDV-a.

3.6. Prihodi, troškovi poslovanja i finansijski rezultat

Pregled planiranih/ostvarenih prihoda

Red. br.	Vrsta prihoda	Planirano	Ostvareno	% realizacije
1	2	3	4	5
1.	Prihod od akcize/putarine iz cijena goriva	67.300.000	60.654.060	90,12
2.	Prihod od federalne takse za korištenje autoceste (cestarine)	18.000.000	15.132.276	84,07
3.	Poticaj za izgradnju autocesta iz budžeta Vladice FBiH	20.000.000	--	--
4.	Prihod od naknade za korištenje cestovnog zemljišta	150.000	93.110	62,07
5.	Prihod od prodaje tenderske dokumentacije	50.000	17.871	35,74
6.	Prihod od iznajmljivanja TK kanalizacije	72.000	72.000	100,00
7.	Prihod od kamata	3.600.000	4.683.458	130,10
8.	Ostali prihodi (prihodi od garancija)	--	20.224.400	--
	Ukupno:	109.172.000	100.877.175	92,40

Prihod od akcize iz cijene goriva (10 pfeninga po litri goriva) je u odnosu na prethodnu godinu manji iz razloga što u 2012. godini nije vršeno poravnanje za 10% zadržane akcize od strane Uprave za indirektno oporezivanje.

Vlada FBiH je 30.05.2012. godine donijela Uredbu o naplati naknade za korištenje autoceste A1 kojom su definirane visine naknade u zavisnosti od udaljenosti i klase vozila. Zatvoreni sistem naplate takse za korištenje autoceste uveden je 14.06.2012. godine. Kao posljedica navedenog, prihod po ovom osnovu je značajno porastao za 43% u odnosu na prethodnu godinu, u uslovima otvorenog sistema naplate. Uvođenjem u zatvoreni sistema naplate novoizgrađenih 10 km autoceste Bilješevo – Kakanj očekuje se dalji rast navedenih prihoda.

Ministar prometa i komunikacija FBiH donio je krajem 2010. godine Pravilnik o uslovima i visini naknade za korištenje cestovnog zemljišta za pružanje usluga i obavljanja pratećih djelatnosti korisnicima uz autoceste i brze ceste i Uredbu o mjerilima za obračun naknade za korištenje cestovnog zemljišta i nakande za obavljanje pratećih djelatnosti na autocestama i brzim cestama na temelju kojih se vrši obračun nakande za korištenje cestovnog zemljišta i naknade za obavljanje pratećih djelatnosti na autocestama i brzim cestama u FBiH. Navedenim podzakonskim aktima definiran je način iznajmljivanja TK kanalizacije.

Prihodi od prodaje tenderske dokumentaciju ostvareni su u značajno manjem iznosu od planiranog i u odnosu na prethodnu godinu iz razloga što je u toku 2012. godine objavljen znatno manji broj tendera.

Prihodi od kamata su ostvareni za 30% više u odnosu na plan, a u odnosu na prethodnu godinu za 544 % kao posljedica efikasnijeg upravljanja slobodnih novčanim sredstvima.

Ostali prihodi odnose se na prihode ostvarene po osnovu naplate bankarskih garancija od SCT d.d. Ljubljana i Primorje d.d. Ajdovščina.

Pregled planiranih / ostvarenih troškova poslovanja

Red. br.	Vrsta troškova	Plan za 2012.	Ostvareno u 2012.	% realizacije
1	2	3	4	5
1.	Utrošena energija	250.000	205.228	82,09
2.	Utrošeno gorivo	58.500	72.393	123,75
3.	Otpis autoguma i HTZ opreme	12.000	8.523	71,03
4.	Nabavka odjeće za uposlenike	100.000	127.349	127,35
5.	Kancelarijski materijal	90.000	67.903	75,45
6.	Troškovi neto plaća	2.150.000	2.560.717	119,10
7.	Troškovi plaća – porezi i doprinosi na plaće	1.042.750	1.573.893	150,94
8.	Dnevnice i troškovi službenog puta	38.000	56.873	149,67
9.	Troškovi naknada plaća – topli obrok	285.000	371.412	130,32
10.	Troškovi naknada plaća – prijevoz	70.000	61.826	88,32
11.	Troškovi naknada plaća – regres	104.000	134.976	129,78
12.	Troškovi naknada članovima odbora, komisija i sl.	60.000	32.282	53,80
13.	Troškovi naknada ostalim fizičkim licima – ugovori o djelu	35.000	65.966	188,47
14.	Troškovi usluga održavanja – čišćenje i održavanje objekata naplate i kancelarija i dr.	52.000	91.605	176,16
15.	Troškovi usluga održavanja – redovno i zimsko održavanje autoceste	3.000.000	1.558.344	51,94
16.	Troškovi usluga održavanja – rasvjeta	55.000	37.082	67,42
17.	Troškovi usluga održavanja – sistem naplate	200.000	75.873	37,94
18.	Troškovi usluga održavanja – vozila	30.000	30.742	102,47
19.	Troškovi usluga održavanja – ostalo	20.000	359.504	1.797,52
20.	Troškovi zakupa tudihi stalnih sredstava	525.000	399.431	76,08
21.	Marketing	250.000	260.746	104,30
22.	Amortizacija	2.706.000	4.153.672	153,50
23.	Troškovi reprezentacije	30.000	46.068	153,56
24.	Troškovi osiguranja	35.000	67.284	192,24
25.	Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga – poštanske usluge	18.000	16.697	92,76
26.	Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga – telefoni	45.000	73.803	164,01

27.	Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga – Internet	5.000	14.530	290,60
28.	Troškovi platnog prometa	16.000	14.693	91,83
29.	Komunalne usluge	8.000	12.684	158,55
30.	Ostali nematerijalni troškovi – seminari, stručno obrazovanje, časopisi i druga štampa	25.000	40.465	161,86
31.	Ostali nematerijalni troškovi – fizičko obezbeđenje objekata	400.000	476.471	119,12
32.	Ostali nematerijalni troškovi – sistematski pregled radnika	50.000	2.210	4,42
33.	Ostali nematerijalni troškovi – javno oglašavanje (tenderi, web stranica, ONASA, videozapisi i emisije)	52.000	39.038	75,07
34.	Sudski troškovi	25.000	90	0,36
35.	Stipendiranje i dodatno usavršavanje uposlenih	60.000	78.600	131
36.	Advokatske usluge	50.000	27.328	54,66
37.	Konsultantske usluge za međunarodne tendere	450.000	--	--
38.	Usluge vanjske revizije	58.500	25.155	43
39.	Troškovi ISO Standarda	60.000	--	--
40.	Ostali nekategorizirani troškovi	500.000	404.463	80,89
Ukupno:		13.020.750	13.645.917	104,80
Ostali nepredviđeni troškovi				
41.	Materijalni troškovi sistema naplate	--	413.545	--
42.	Usluge obuke kao dio uvođenja zatvorenog sistema naplate	--	59.743	--
43.	Troškovi rezerviranja	--	318.414	--
44.	Rashod imovine (FEDA kartice, induktivne petlje itd.)	--	92.441	--
Ukupno:		13.020.750	14.530.060	111,59

Ukupno ostvareni troškovi u odnosu na planirane troškova za 2012. godinu veći su za 4,8%, odnosno uzimajući u obzir i ostale nepredviđene troškove 11,59%.

U vezi sa **ostalim nepredviđenim troškovima** moramo naglasiti da su materijalni troškovi sistema naplate i usluge obuke, kao dio uvođenja zatvorenog sistema naplate, bili obuhvaćeni Planom poslovanja za 2012. godinu u okviru investicijskih ulaganja – uvođenje zatvorenog sistema naplate. Međutim, nakon realizacije navedne investicije i ispostavljenih faktura, ispostavilo se da svi izdaci nisu imali karakteristike kapitalnih ulaganja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, već su isti iskazani kao trošak perioda u kojem su nastali. U toku 2012. godine u skladu sa MRS 26. i MRS 37. i preporukama revizije izvršeno je knjigovodstveno evidentiranje rezervisanje planova penzionih

primanja i rezervisanja za sudske sporove. Također, nakon izvršenog popisa imovine, obaveza i potraživanja na prijedlog Centralne popisne komisije, Uprava JP Autoceste donijela je Odluku o rashodovanju FEDA kartica i induktivnih petlji koje se više ne koriste niti se od istih očekuju buduće ekonomске koristi.

Kada je riječ o **odstupanju iskazanih troškova poslovanja u odnosu na planirane iznose**, prije svega moramo naglasiti da je JP Autoceste preduzeće koji bilježi značajan rast u svim segmentima poslovanja i koje se susreće sa novim zahtjevima u domenu upravljanja i održavanja. Kao posljedica navedenog nije bilo moguće izvršiti realnu procjenu pojedinih troškova što je jednim dijelom i utjecalo na povećanje troškova u odnosu na planirane veličine.

Najveće odstupanje troškova u odnosu na plan je iskazno na pozicije **troškova amortizacije i plaća i naknada plaća**. U vezi sa obračunom amortizacije prometnica koje nisu u formalno-pravnom vlasništvu JP Autocesta, jer suštinski vlasnik je Federacija BiH, u prethodnoj godini vršen je na način da se za dio amortizacije koji se odnosi na prometnicu izvrši umanjenje trajnih izvora sredstava. Po preporuci revizije, da takvo odstupanje od MRS 16 mora biti izričito definirano zakonskim propisima, koju Vlada FBiH kao takvu nije donijela. Iz navedenih razloga promijenjen je pristup obračunu amortizacije i u potpunosti je primjenjen MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i cijelokupan iznos amortizacije je prikazan kao trošak poslovanja, a u skladu sa MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i grešaka izvršena je i retroaktivna primjena i na 2011. godinu. Iz navedenih razloga kao i činjenice da je Plan poslovanja za 2012. godinu, odnosno troškovi amortizacije planirani na način kako se i obračun amortizacije radio, troškovi su iskazani u većem iznosu u odnosu na plan.

Iako je Planom poslovanja za 2012. godinu bilo predviđeno povećanje broja uposlenika, budući da plan troškova na ime **neto plaća, poreza, doprinosa kao i nakanda za topli obrok i regres** nije bio usklađen sa stvarnom dinamikom upošljavanja novih uposlenika, došlo je do prekoračenja navedenih troškova u odnosu na planirane iznose.

Finansijski rezultat

	POZICIJA	Plan za 2012. g.	Realizirano u 2012. g.	Realizirano u 2011. g.	% realizacije
1	2	3	4	5	6
1.	Ukupan prihod	109.172.000	100.877.175	88.647.114	92,4
2.	Ukupan rashod	13.020.750	14.530.060	8.907.901	111,6
3.	Finansijski rezultat	96.151.250	86.347.115	79.739.213	89,8

Uprava JP Autoceste je nakon usvajanja finansijskih izvještaja za 2012. godinu donijela Odluku o raspodjeli finansijskog rezultata – viška prihoda nad rashodima u iznosu od 86.347.115 KM. U skladu sa odredbama člana 94. Zakona o cestama FBiH, finansijski rezultat je neoporeziv i kao takav se raspoređuje na obaveze prema planiranoj namjeni koje predstavljaju izvor sredstava koja će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta. Konačnu odluku o načinu raspodjele finansijskog rezultata – viška prihoda nad rashodima za 2012. godinu donijet će Skupština preduzeća u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o cestama FBiH i Statutom JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar.

4. SREDSTVA I IZVORI SREDSTAVA

Pregled sredstava i izvora sredstava

R. Broj	Pozicija	Stanje na dan				Promjene	
		31.12.2012.		31.12.2011.			
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%
1	2	3	4	5	6	7= 5-3	8=5/3)
A.	AKTIVA	889.803.929	100,0	617.961.509	100,0	271.842.420	44,0
1.	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	804.953.538	90,5	517.951.700	83,8	287.001.838	55,4
1.1.	Nematerijalna sredstva	21.291.747		7.672.314		13.619.433	177,5
1.2.	Nektermine, postrojenja i oprema	701.660.791		445.388.811		256.271.980	57,5
1.3.	Ostala stalna sr., plasmani i potraživanja	82.001.000		64.890.575		17.110.425	26,4
2.	Tekuća sredstva	84.850.391	9,5	100.009.809	16,2	-15.159.418	-15,2
2.1.	Zalihe	721.807		79.790		642.017	804,6
2.2.	Kratkoročna potraživanja	21.992.124		6.236.139		15.755.985	252,7
2.3.	Novac i kratkoročni depoziti	62.093.689		93.693.880		-31.600.191	-33,7
2.4.	Aktivna vremenska razgraničenja	42.771					
B.	PASIVA	889.803.929	100,0	617.961.509	100,0	274.345.580	44,4
3.	Trajni izvori sredstava	588.528.135	66,1	487.909.042	79,0	100.619.093	20,6
3.1.	Temeljni kapital	2.000		2.000		0	
3.2.	Ostali trajni izvori	422.439.808		408.167.829		14.271.979	3,5
3.3.	Neraspoređena dobit	166.086.327		79.739.213		86.347.114	
4.	Obaveze	282.453.258	31,7	108.726.771	17,6	173.726.487	159,8
4.1.	Dugoročni krediti	233.093.665		81.103.646		151.990.019	187,4
4.2.	Kratkoročne obaveze	49.359.593		27.623.125		21.736.468	78,7
5.	Dug. rezerviranja i razgraničenja	18.822.536	2,1	21.325.696	3,5	-2.503.160	

Ukupna aktiva iznosi 889.803.929 KM, što predstavlja povećanje od 271.842.420 KM u odnosu na 2011. godinu, kada je iznosila 617.961.509 KM. Stalna sredstva i dugoročni plasmani su povećani u odnosu na 2011. godinu u iznosu od 287.001.838 KM, dok su tekuća sredstva smanjena za 15.159.418 KM. Zalihe iznose 721.807 KM i veće su u odnosu na 2011. godinu za 642.017 KM. Kratkoročna potraživanja iznose 21.992.124 KM i povećana su u odnosu na 2011. godinu za 15.755.985 KM i najvećim dijelom odnose se na potraživanja za PDV i potraživanja za pozajmicu JP Ceste FBiH u iznosu od 5.000.000 KM. Smanjenje novčanih sredstava i kratkoročnih potraživanja je rezultat angažiranja vlastitih sredstava za investiranje.

U ukupnoj pasivi učešće trajnih izvora sredstava i pored nominalnog povećanja za 100.619.093 KM, je smanjeno, dok su obaveze porasle za 173.726.487 KM, zbog povećanja zaduženja po osnovu m

Pregled stalnih sredstava

Konto	Opis	Nabavna vrijednost	Ispravka vrijednosti	Sadašnja vrijednost
014	Ostala nematerijalna sredstva	19.865.727	18.510.482	1.355.246
015	Nematerijalna sredstva u pripremi	19.936.502	-	19.936.502
020	Zemljište	86.084.670	-	86.084.670
021	Građevinski objekti	285.115.116	10.328.245	274.786.871
022	Postrojenja i oprema	9.267.480	1.575.296	7.692.185
023	Alati, pogonski i kancelarijski namještaj	269.048	77.340	191.708
024	Transportna sredstva	729.816	248.277	481.539
025	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	283.346.687	-	283.346.687
027	Avansi za nekretnine postrojenja i opremu	49.083.216	-	49.083.216
050	Ostala stalna materijalna sredstva u upotrebi	1.000	-	1.000
068	Ostali dugoročni finansijski plasmani	62.000.000	-	62.000.000
078	Ostala dugoročna potraživanja	20.000.000	-	20.000.000
UKUPNO:		835.699.261	30.739.640	804.959.621

Tokom 2012. godine ukupno povećanje stalnih sredstava (nematerijalnih sredstava, zemljišta, objekata i opreme) iznosilo je 224.991.516 KM. Sa pozicije stalnih sredstava u pripremi na upotrebu je prenešeno 43.961.462 KM. Sadašnja vrijednost ukupnih stalnih sredstava u upotrebi (uključujući sredstva u pripremi, avanse i dugoročne plasmane) prema knjigovodstvenim evidencijama na dan 31.12.2012. godine iznosila je 804.953.538 KM.

Pregled stalnih sredstava u pripremi na dan 31.12.2012. godine:

A) projektna dokumentacija u pripremi	19.936.502 KM
B) građevinski objekti u izgradnji	283.346.687 KM
UKUPNO:	303.283.189 KM

Kreditna sredstva

U toku 2012. godine JP Autoceste je imalo otvorene četiri kreditne linije za finansiranje izgradnje autoceste i to:

- Kredit Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u vrijednosti 180.000.000 eura;
- Kredit Evropske investicijske banke (EIB) u vrijednosti 75.000.000 eura;
- Kredit Evropske investicijske banke (EIB) u vrijednosti 166.000.000 eura;
- Kredit Kuvačkog fonda za arapski ekonomski razvoj u vrijednosti 10.500.000. K.D.

Pregled odobrenih kredita i njihova iskorištenost

Kredit	Odobreni iznos (KM)	Saldo do 31.12.2012	Neiskorišteni dio	% Iskorišteno
1	2	3	4 = (2-3)	5 = (3/2 * 100)
Kredit EIB (I faza)	146.687.250	127.771.318	18.915.932	87,10
Kredit EBRD	352.049.400	121.324.592	230.724.808	34,46

Kredit EIB (II faza)	324.667.780		324.667.780	--
Kredit Kuvajtskog fonda	56.430.233		56.430.233	--
UKUPNO:	823.404.432	249.095.913	574.308.520	30,25

Kreditna sredstva EIB-a (II faza) u iznosu od 166 miliona eura u 2012. godini nisu bila efektivna, s obzirom da nije potpisana supsidijarni ugovor između BiH i FBiH. Prva povlačenja sredstava Kuvajtskog fonda očekuju se u 2013. godini.

Izvršena plaćanja iz kreditnih sredstava do 31.12.2012. godine

Red. br.	Dionica	Izvođač radova	Iznosi u €	Iznosi u KM
1.	Kakanj – Bilješevo	Konzorcij Viadukt d.d. – Hering d.d.	45.497.689	88.985.744
2.	Kakanj – Bilješevo	INOCSA Ingenieria S.L. – nadzor	1.896.538	3.709.305
3.	Gorica – Drivuša	BH Joint Venture	16.742.088	32.744.679
4.	Gorica – Drivuša	INOCSA Ingenieria S.L. – nadzor	1.188.047	2.323.618
5.	Bilješevo – Gorica	Izvođači	19.176.364	37.505.707
6.	Bilješevo – Gorica	IGH d.d. Zagreb Hrvatska	1.022.298	1.999.442
7.	Bijača – Kravice	BH Joint Venture	12.355.895	24.166.030
8.	Bijača – Kravice	Roughton	834.506	1.632.152
9.	Zvirovići – Kravice	OHL ŽS	7.735.096	15.128.532
10.	Zvirovići – Kravice	Roughton	52.632	102.940
11.	Suhodol – Tarčin	Čengiz	18.665.861	36.507.250
12.	Suhodol – Tarčin	EGIS	389.627	762.045
		UKUPNO:	125.556.641	245.567.445

Razlika između ukupnog kreditnog zaduženja i plaćenog iznosa su direktna zaduženja za 1,8 miliona (1 % za puštanje kredita) i provizije koje uzima EIB prilikom izvršenih plaćanja.

Ukupna ulaganja prema izvorima sredstava u 2012. godini

Redni broj	O p i s	I z n o s	Struktura %
I	Ulaganja iz vlastitih izvora (1 - 6)	55.396.891	23,21
1.	Ulaganje u zemljište	34.483.400	
2.	Projektna dokumentacija	9.984.396	
3.	Ostali kapitalizirani troškovi izgradnje	239.630	
4.	Kapitalizirani troškovi kamata i penala	5.841.295	
5.	Ostala oprema	3.437.014	
6.	Ulaganje u softver	1.411.156	
II	Ulaganje iz kredita (7 - 9)	169.022.210	70,81
7.	Izgradnja po računima izvođača	158.014.664	
8.	Nadzor	7.487.052	
9.	Zaduženje za proviziju (1%)	3.520.494	
III	Povećanje vrijednosti po Odluci Vlade FBiH (10 - 12)	14.270.663	5,98
10.	Prenos po odluci Vlade objekti	11.929.347	

11.	Prenos po odluci Vlade zemljiste	38.623	
12.	Prenos po odluci Vlade projekti	2.302.692	
	Ukupno: (I+II+III)	238.689.763	100

5. UPOŠLJAVANJE I POSLOVI ZASTUPANJA

U sljedećoj tabeli dat je prikaz upošljavanja prema stručnoj spremi:

Red. br.	Stručna spremi	Planirano	Ostvareno	% Realizacije	Broj uposlenih na kraju 2012.
1.	VSS	23	24	104,34	81
2.	VŠS	4	1	25,00	4
3.	SSS	82	51	62,19	83
	Ukupno:	109	76	69,72	168

Upošljavanje novih uposlenika rađeno je u skladu sa potrebama i obimom posla. Kako se vidi iz prethodne tabele u toku 2012. godine uposleno je 76 novih uposlenika, odnosno 69,72% od planiranog. U 2012. godini dvoje uposlenika sa visokom stručnom spremom prestalo je raditi zbog isteka ugovora, odnosno dobrovoljnog napuštanja preduzeća.

Pregled fluktuacije uposlenika u toku 2012. godine

Red. br.	Stručna spremi	Radno mjesto	Broj uposlenih na dan 1.1.2012.	Promjene u toku 2012.	Stvarno stanje 31.12. 2012.
1.	VSS	Direktor	1	0	1
2.	VSS	Izvršni direktor	4	0	4
3.	VSS	Rukovodilac sektora	4	-4	0
4.	VSS	Sekretar kabineta	0	0	0
5.	VSS	Šef službe/ interni revizor	3	6	9
6.	VSS	Vodja grupe	0	2	2
7.	VSS	Voditelj projekta	0	1	1
8.	VSS	Viši stručni suradnik	5	7	12
9.	VSS	Stručni suradnik	27	8	35
10.	VSS	Mlađi stručni suradnik	13	4	17
11.	VŠS	Viši samostalni referent	1	-1	0
12.	VŠS	Samostalni referent	1	3	4
13.	SSS	Viši referent	9	8	17
14.	SSS	Referent	25	41	66
15.	VKV	VKV radnik	0	0	0
16.	KV	KV radnik	0	0	0
17.	NK	Pomoćni radnik	0	0	0
		Ukupno:	93	75	168

Poslovi zastupanja pred sudom/vanparnični postupci

U vezi sa poslovima zastupanja u 2012. godini pred sudom je pokrenuto i vođeno ukupno 74 vanparnična postupka sa procijenjenom ukupnom vrijednosti u iznosu od 4.584.490,24 KM. Ukupno je u 2012. godini po istim isplaćeno 1.254.085,32 KM, a preostao iznos od 3.330.404,92 KM.

U istoj godini pred sudom je postupano u 15 parničnih postupaka sa ukupnom vrijednosti od 271.478,28 KM. Po navedenim postupcima u 2012. godini nije vršena isplata, tj. ne postoji izvršna presuda.

6. AKTIVNOSTI NA RAZVOJU PREDUZEĆA I POVEĆANJU KVALITETA POSLOVANJA

JP Autoceste FBiH je planiralo u 2012. godini krenuti sa postupkom uvođenja standarda ISO 9001:2008, tj. pripremom za certificiranje shodno zahtjevima standarda a u cilju aktivnosti na razvoju kompanije i povećanja kvaliteta poslovanja. ISO 9001 je međunarodni standard koji sadrži zahteve za sistem upravljanja kvalitetom u poslovnoj organizaciji koje organizacija mora ispuniti kako bi uskladila svoje poslovanje s međunarodno priznatim normama. Sistem kvalitete je upravljački sistem kojim se dovodi do ostvarenja postavljenih ciljeva u pogledu kvalitete poslovanja i pružanja usluga. Ovaj sistem čine organizaciona struktura, odgovornost subjekata u organizaciji, procesi i resursi potrebni za upravljanje sistemom. Svrha ovog standarda je povećanje efikasnosti organizacije kroz primjenu procesnog pristupa. Njegova prednost je osiguranje veza između pojedinačnih procesa, sektora i njihove interakcije. ISO standard se bazira na 8 principa ili načela za upravljanje kvalitetom:

1. Usmjerenost na kupca
2. Liderstvo
3. Uključivanje uposlenika
4. Procesni pristup
5. Sistemski pristup rukovodstva
6. Stalna poboljšanja
7. Donošenje odluka na osnovu činjenica
8. Dobri odnosi sa dobavljačima/partnerima

Putem javnog konkursa odabrana je konsultantska kuća TQ Net za pomoć na implementaciji zahtjeva standarda ISO 9001 sa početkom rada od 01.11.2012. godine. Isti su u saradnji sa šefom Službe za standardizaciju, kvalitet i okolinsko upravljanje izradili neophodnu dokumentaciju, determinirali glavne i pomoćne procese u preduzeću, odredili veze i vlasnike tih procesa, izvršili obuku rukovodstva i uradili šeme distribucije dokumenata. Zaključno sa 31.12.2012. godine većina dokumentacije koju zahtjeva standard je urađena:

- 1. Sistemske procedure**
 - 1.1 Procedura upravljanja dokumentima
 - 1.2 Procedura upravljanja zapisima
 - 1.3 Procedura za interne audite
 - 1.4 Procedura za upravljanje neusklađenostima
 - 1.5 Procedura za korektivne mjere
 - 1.6 Procedura za preventivne mjere
- 2. Radne procedure**
 - 2.1 Procedura nabavke finansirana iz vlastitih sredstava
 - 2.2 Procedura nabavke finansiranih iz MF sredstava
 - 2.3 Procedura za postupanje u slučaju akcidentnih situacija
 - 2.4 Procedura za internu i eksternu dokumentaciju
 - 2.5 Procedura pripeme za građenje mreže autocesta

- 2.6 Procedura za građenje dionice autocesta – otvaranje projekta
- 2.7 Procedura za građenje mreže autocesta – zatvaranje projekta
- 2.8 Procedura eksproprijacije nekretnina
- 2.9 Procedura za ACC TAG uređaj
- 3. Uputstva za sve sektore (ukupno 18 uputstava)**
- 4. Politika kvalitete koja je već usvojena 05.12.2012. godine**
- 5. Poslovnik kvalitete**
- 6. Mapa i mreža procesa preduzeća**
- 7. Odluka o predstavniku rukovodstva za kvalitet (PRK) – donesena 16.11.2012. godine**
- 8. Šema distribucije dokumenata**
- 9. Upitnik zadovoljstva korisnika usluga**

Obuka menadžmenta je urađena u kancelarijama u Sarajevu 20.12.2012. godine. Sa uposlenicima iz IT službe dogovorena je distribucija dokumentacije putem DMS-a (*Document management System*) koji se u preduzeću treba početi primjenjivati početkom 2013. godine. Na osnovu svega urađenog uz puni angažman rukovodstva i svih direktno involuiranih uposlenika na izradi procedura i uputstava, može se konstatirati da je JP Autoceste FBiH spremno za certificiranje (externi audit) sistema upravljanja kvalitetom shodno zahtjevima standarda ISO 9001:2008 i isto se može očekivati u prvoj polovini 2013. godine. Posebno treba napomenuti da su sve radne procedure i uputstva urađeni na osnovu iskustava u dosadašnjem načinu rada strogo vodeći računa da ista budu razumljiva i korisna u dalnjem radu sa ciljem povećanje kvalitete poslovanja u svakom smislu.

7. CILJEVI I POLITIKE UPRAVLJANJA FINANSIJSKIM RIZICIMA

Odjel za internu reviziju sačinio je Strategiju rizika što predstavlja okvir za definiranje i lakše prepoznavanje i razumijevanje rizika.

U narednom pregledu data je klasifikacija rizika. Svi rizici su ocijenjeni u rasponu od 1 do 9 pri čemu je manja ocjena niži rizik.

I RIZIK OKRUŽENJA	1. Rizik konkurenčije (3) 2. Rizik neobavještenosti o želji kupaca (5) 3. Rizik očekivanja dioničara (4) 4. Rizik dostupnosti kapitala (6) 5. Regulatorni rizik /država /politika (5) 6. Pravni rizik (6)		7. Rizik procesa eksproprijacije (6) 8. Rizik djelatnosti (5) 9. Rizik finansijskog tržišta (6) 10. Rizik nastanka štete (7)
II PROCESNI RIZIK	A. Rizik upravljanja	1. Rizik kulture organizacije (4) 2. Rizik neprekidnosti (5)	
	B. Rizik reputacije	1. Rizik imidža i brenda (5)	

C. Operativni rizik	1. Rizik zadovoljena kupaca (6) 2. Ljudski resursi (6) 3. Rizik fonda znanja (6) 4. Rizik razvoja proiz./usluga (5) 5. Rizik izrade projektnе dokumentacije (7) 6. Rizik kapaciteta (5) 7. Rizik vremena ciklusa (7)	8. Rizik efektivnosti kanala (5) 9. Rizik usaglašenosti (7) 10. Rizik poslovnog prekida (5) 11. Rizik zdravlja i sigurnosti (5) 12. Rizik erozije zaštitnog znaka/brenda (4)	
D. Rizik ovlasti	1. Rizik liderstva (vođenja) (6) 2. Rizik ovlaštenja/ograničenja (5) 3. Rizik vanjskih izvora (3)	4. Rizik performansi stimulacija (8) 5. Rizik sposobnosti za promjene(5) 6. Rizik komunikacije (7)	
E. Rizik informacione tehnologije	1. Rizik informacione tehnologije (5)		
F. Rizik integriteta	1. Rizik pristupa (7) 2. Rizik raspoloživosti (4) 3. Rizik infrastrukture (5)		
G. Rizik integracije	1. Rizik prevare od strane menadžmenta (3) 2. Rizik prevare od strane zaposlenih i trećih lica (5) 3. Illegalne radnje (3) 4. Rizik neautorizovanog korištenja (5)		
G. Finansijski rizik	I) Rizik cijena II) Rizik likvidnosti III) Kreditni rizik	1. Rizik kamatnih stopa (7) 2. Valutni rizik (6) 3. Rizik kapitala (5) 4. Rizik tržišta roba (3) 5. Politički rizik (6) 1. Rizik gotovinskog toka (5) 2. Rizik oportunitetnih troškova (7) 3. Rizik koncentracije (6) 1. Rizik neispunjena ugovorenih obaveza (7) 2. Rizik settlementa (4) 3. Rizik kolaterala (4)	
A. Operativni rizik	1. Rizik budžeta i planiranja (7) 2. Rizik cijena (6) 3. Rizik ugovornih obaveza (5)	4. Rizik mjerjenja (operacija) (5) 5. Rizik podešavanja (7) 6. Rizik računov. informacija (7)	
B. Javno izvještavanje	1. Procjena finans. izvještaja (5) 2. Rizik procjene internih kontrola (4)	3. Porezni rizik (3) 4. Rizik zakonskog izvješt. (4)	
C. Strateški rizik	1. Ispitivanje prirodne okoline (6) 2. Rizik poslovnog modela (5) 3. Rizik poslovnog portfolia (4) 4. Rizik vrednovanja ulaganja (4) 5. Rizik organizac. strukture (6)	6. Rizik mjerjenja(strateškog) (5) 7. Rizik alokacije (rasporeda) resursa (5) 8. Rizik planiranja (8)	

Izloženost JP cjenovnom, kreditnom, tržišnom, valutnom riziku likvidnosti i drugim rizicima prisutnim u poslovanju

Rizik okruženja

Rizik okruženja ispoljava se kada su vanjske snage te koje imaju utjecaj na performanse kompanije u odnosu na izbor njenih strategija, operacija, odnosa sa kupcima i dobavljačima, organizacijske strukture ili finansijske nekurentnosti i neefektivnosti. Ove snage su van mogućnosti menadžment kontrole. Rizik okruženja se detaljnije može analizirati kroz sljedeće tipove rizika: rizik konkurenčije, rizik neobavještenosti o želji, regulatorni rizik (država/politika), rizik procesa eksproprijacije, rizik djelatnosti, rizik nastanka štete i rizik finansijskog tržišta.

Procesni rizik

a) Rizik upravljanja

Rizik da upravljački procesi organizacije nisu u skladu sa zakonskim zahtjevima ili očekivanjima dioničara/ vlasnika i da Uprava ne uspijeva obezbijediti adekvatan nadzor nad aktivnostima upravljanja. Rizik upravljanja je uzrokovani nepostojanjem izvršnih direktora, kao i rizik nepoštivanja Zakona o javnim preduzećima.

b) Rizik reputacije (ugleda)

Rizik od gubitka brenda takav je da kompanija neće biti u stanju obavljati djelatnost na tržištu, postoje rizici kašnjenja, loše izvedeni radovi, kazne i penali.

c) Operativni rizik

Rizik da su operacije neefikasne i neefektivne u zadovoljavanju kupaca i postizanju troškovnog kvaliteta kompanije i vremenskih ciljeva.

d) Rizik ovlasti

Rizik da menadžeri i zaposleni ne predvode (upravljaju) pravilno, ne znaju šta rade (ili kako to rade) kada je potrebno da nešto urade, prekorčuju granicu njihovih definiranih ovlaštenja, nemaju resurse, treninge i alate potrebne za doношење efektivnih odluka, te izostanak stimulacija i destimulacija.

e) Rizik informacione tehnologije

Rizici da informacione tehnologije korištene u biznisu nisu efikasna i efektivna podrška tekućih i budućih poslovnih potreba ili prijete sposobnosti kompanije da podrži operacije kritičnih poslovnih procesa.

f) Rizik integriteta

Rizik obuhvata sve rizike povezane sa autorizacijom, kompletnošću i tačnošću transkacija kao one koje su ušle u, obrađene od, sažete od i izražene na različitim aplikacionim sistemima razvijenim od strane organizacije.

g) Rizik integracije

Rizik od prevare menadžmenta, prevare zaposlenih, ilegalne i neautorizirane radnje, moglo bi dovesti do degradacije reputacija na tržištu ili do finansijskog gubitka.

Finansijski rizik

Finansijski rizik može se desiti ako kompanija ne uspijeva obezbijediti adekvatnu likvidnost da isplati svoje obaveze ili upravlja finansijskim rizicima na način koji je nekonzistentan sa firmnim poslovnim ciljevima.

Rizik cijena

Izlaganje neto cijene (profita) promjenama tržišnih faktora (npr. kamatne stope, valutne stope), koje utječu na prihod, trošak ili vrednovanje bilansa stanja.

a) Rizik kamatnih stopa

Rizik da kamatne stope odstupaju od njihovih očekivanih vrijednosti rezultirajući u nižoj od očekivane dobiti od ulaganja ili više od očekivanih troškova pozajmljivanja. Javno preduzeće je izloženo kamatnom riziku jer posuđuje sredstva po promjenjivim kamatnim stopama.

b) Valutni rizik

Izloženost fluktuacijama i promjenama tečajeva valuta može nastati kao rezultat poslovnih aktivnosti na stranim tržištima i ulaganja u novčane papire koji su izdati od inostranih preduzeća ili su izraženi u stranoj valuti.

c) Rizik kapitala

Izloženost fluktuacijama u dioničkim tokovima, pokrivanje gubitka na teret kapitala i sudski sporovi.

d) Rizik tržišta roba

Ovaj rizik može biti rizik finansijskog tržišta, ako kompanija bira ulaganja kao dio diverzifikacione strategije za upravljanje rizikom ulaganja. Iz perspektive djelatnosti, rizik roba je izloženost fluktuacijama cijena iz osnova tržišta roba materijala ili usluga, povećanja cijena inputa i gubici od poslovanja.

e) Politički rizik

Rizik upravljanja od strane vlasnika Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Rizik likvidnosti

Izloženost gubitku kao rezultat nesposobnosti novčanog toka da udovolji obvezama na vremenski i troškovno-efektivni način. Rizik likvidnosti često nastaje kao rezultat ulagačkog portofolia sa gotovinskim tokom i/ili profila dospjelosti koji se razlikuju od osnovnog novčanog toka diktiranog od operativnih potreba kompanije i drugih obaveza.

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti leži na Upravi društva, koja je izgradila odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim potrebama za upravljanje likvidnošću. Javno preduzeće upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, kreditima od strane banaka kao i ostalim izvorima finansiranja, time što konstantno nadgleda prognozirane i stvarne novčane tokove i uspoređuje profile dospjeća finansijske imovine i obaveza.

Kreditni rizik

Izlaganje stvarnom gubitku ili oportunitetnom trošku kao rezultat neispunjerenja ugovornih obaveza (ili drugih nedostataka u izvršenju) od ekonomskih ili pravnih preduzeća (dužnika) sa kojim kompanija posluje.

Rizici informacija za donošenje odluka

Rizik da informacija korištena kao potpora za donošenje strategijskih, operativnih i finansijskih odluka nije relevantna ili pouzdana. Ovaj rizik se odnosi na upotrebljivost i blagovremenost informacije, bilo da je kreirana ili sumirana procesima i aplikativnim sistemima ili slabošću da se razumiju potrebne informacije.

Datum: 10.04.2013. godine

Br: 01 - 2388 - 8/ 13

